

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

ΕΤΟΣ ΚΗ' (28)
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 332
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
2006

Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΞΕΚΙΝΑΕΙ!

Από το Γιαννιώτικο Τύπο των τελευταίων ημερών και τα τηλεοπτικά κανάλια, πληροφορηθήκαμε πως, επιτέλους, ξεκινάει η λειτουργία του ΕΠΒΠ.

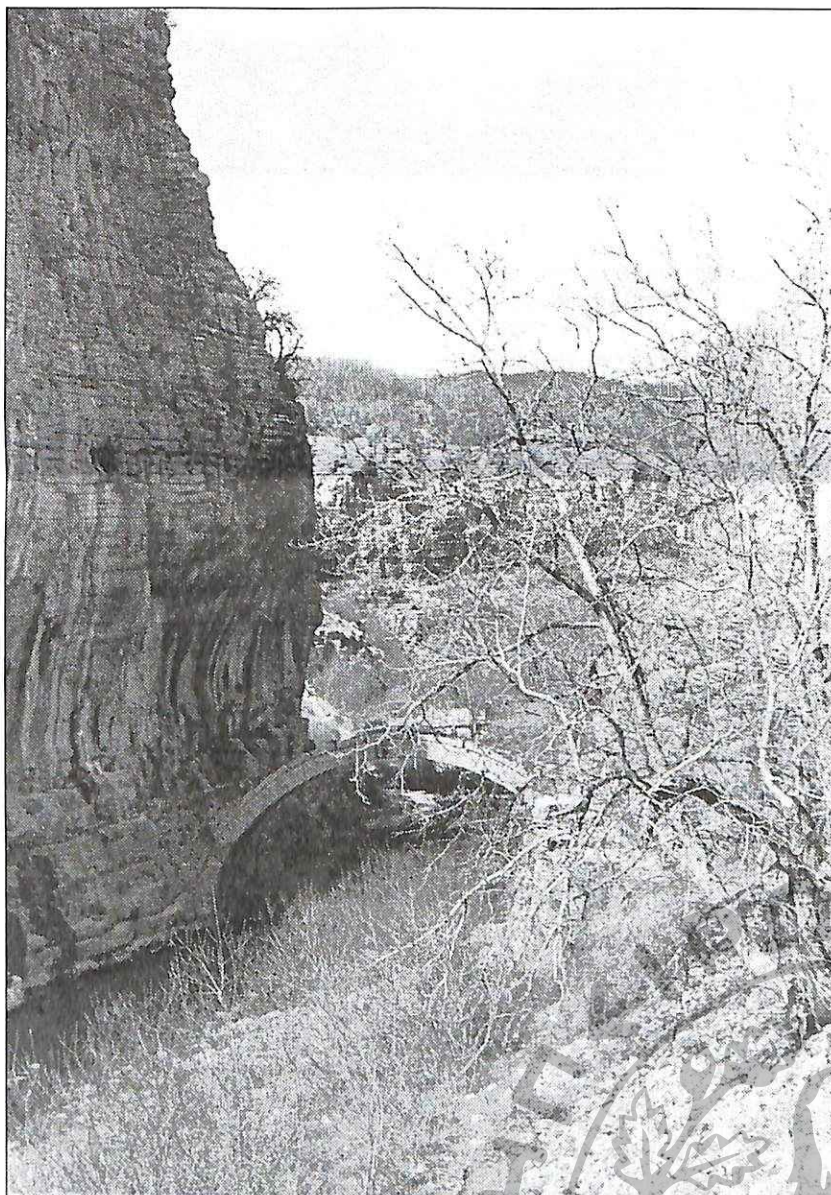
Ύστερα από πολλά χρόνια συζητήσεων διενέξεων και αδικαιολόγητης αβελτηρίας από διαφόρους, πρυτάνευσε στο τέλος η λογική που, πιστεύουμε, θα δρομολογήσει μια νέα εποχή προστασίας και ανάπτυξης του χειμαζόμενου Ζαγοριού, αλλά και ολόκληρης της περιοχής που εντάσσεται στο Πάρκο.

Από σήμερα 13 Φλεβάρη (που γράφεται αυτό το κείμενο) όπως ακούσαμε από τον ίδιο τον πρόεδρο του Πάρκου κ. Αθανάσιο Τζιάλλα, ουσιαστικά αρχίζει η λειτουργία του Πάρκου και δρομολογούνται οι πρώτες ενέργειες προς την κατεύθυνση αυτή.

Προσωρινή έδρα και στέγη του Φορέα Διαχείρισης για την προώθηση των πρώτων ενεργειών καθορίστηκε το Κέντρο Πληροφόρησης των Ασπραγγέλων, χωρίς βέβαια να τίθεται θέμα αλλαγής της έδρας που σύμφωνα με την Κ.Υ.Α., βρίσκεται στον Δήμο «Θεοδώρου Ζιάκκα» των Γρεβενών, όπως ο πρόεδρος.

Όπως δήλωσε ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης Βόρειας Πίνδου **Θανάσης Τζιάλλας**, στόχος της διοίκησης είναι να ξεκινήσουν άμεσα τα έργα που έχουν ενταχθεί σε διάφορα προγράμματα και έχουν εξασφαλισμένες πιστώσεις.

Πρώτη προτεραιότητα για την διοίκηση του Φορέα Διαχείρισης είναι να προχωρήσει άμεσα η υλοποίηση των έργων, που έχουν ενταχθεί εδώ και πολλούς μήνες, σε διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα.

Όπως σημείωσε ο κ. Τζιάλλας, θα γίνει άμεσα τροποποίηση των τεχνικών δελτίων στα προγράμματα ΕΠΠΕΡ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας) και Interreg, με σκοπό την απορρόφηση των εγκεκριμένων κονδυλίων που **ανέρχονται στο ένα εκατομμύριο ευρώ**. Παράλληλα θα υποβληθεί αίτημα στα αρμόδια υπουργεία για αύξηση των κονδυλίων, ώστε να δρομο-

λογηθούν και άλλες παρεμβάσεις στις περιοχές που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πάρκο.

Επίσης αποφασίστηκε να κινηθεί η διαδικασία **άμεσης πρόσληψης προσωπικού μέσω ΑΣΕΠ, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Κανονισμό Λειτουργίας του Φορέα**. Η συγκεκριμένη διαδικασία προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα στους επόμενους τέσσερις μήνες, ενώ

μέχρι τότε η προώθηση των εργασιών θα πραγματοποιηθεί με την ανάθεση έργου σε τοπικούς επιστήμονες.

Το περιοδικό μας που όλα αυτά τα χρόνια πρωτοστάτησε και στήριξε την ιδέα της ίδρυσης του Πάρκου, με την τεκμηριωμένη βεβαιότητα, πως στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, αυτό θα αποτελέσει (αν όλα γίνουν σωστά) αποφασιστικό παράγοντα προστασίας αρχικά και συνακόλουθα παράγοντα σωστής ανάπτυξης.

Το εγχείρημα της σωστής πορείας και λειτουργίας του Πάρκου δεν είναι από τα εύκολα. Θα χρειαστεί πολύ δουλειά και μεγάλη προσπάθεια και **προπάντων θα χρειαστούν σωστοί άνθρωποι με γνώση, μακριά από προσωπικές ή άλλου είδους σκοπιμότητες και επιδιώξεις, αλλά και με τις απαραίτητες ευαισθησίες για ένα χώρο σαν αυτόν που εντάσσεται στο Πάρκο. Κι' ακόμη, αγαστή συνεργασία με όλους τους φορείς της περιοχής.**

Η Ι.Λ.Ε.Ζ. και το Περιοδικό μας εκφράζουν την εύλογη χαρά τους για το σημερινό ξεκίνημα. Κι' όπως μέχρι σήμερα θα είναι κοντά στην προσπάθεια, χειροκροτώντας τα σωστά και κρίνοντας τις όποιες αστοχίες και ελλείψεις. Στον πρόεδρο κ. Αθανάσιο Τζιάλλα, στους ανθρώπους του Φορέα και στους όσους θα αποτελέσουν απ' εδώ και πέρα την ατμομηχανή στο δύσκολο ταξίδι του Πάρκου, όλες τις ευχές μας για κάθε επιτυχία στο έργο τους, για να μη μείνει κι αυτή η προσπάθεια στα χαρτιά όπως εκείνος ο ταλαίπωρος Δρυμός Βίκου - Αώου.

«Το Ζαγόρι μας»

Το κείμενο που ακολουθεί δύναται να θεωρηθεί αυτοτελές, μα για όσους θέλουν να θυμούνται ας το αναγνωρίσουν ως έναν ακόμη σπόνδυλο του αφηγήματος μου. Άξιον εστί που αναδημοσιεύτηκε με συμπληρώσεις στο «Ζ. μας», τεύχη 299 έως 302 του έτους 2003.

Το μόνο άσχημο, αποκρουστικό το λες, μέρος του δέντρου είναι κοντόχοντρο κλωνάρι παράλληλο με τη γη. Τα παιδιά, κάποτε, το περπατούσαν όρθια, τα σημερινά ούτε μπουσουλώντας. Φαντάζει πελώριος βραχίονας κουλοχέρη. Μάταια, λες, το πυκνό φύλλωμα και τα ευλύγιστα παραβλάσταρα που οι διαόλοι, κάποτε πάλι, τα καθαλούσαν ολημερίς θεωρώντας τα ποδήλατα. Είχε και μια κουφέλα, χάθηκε με το κομμένο μέρος του. Κατουρούσαν ανέμελα τ' αγόρια μέσα της και ας κρυφογελούσαν οι καλέδες, όνομά της το αρβανίτικο «χάλες».

Το κουλό κλωνάρι έχει τη δική του ιστορία, μα να μην πάει ο νους σε άλλον μοχθηρό Σχολάρχη. Από καταβολής οικισμού οι άνθρωποι του διψούσαν τα καλοκαίρια, έλεγαν το νερό νεράκι. Κάποτε, στα παλιά χρόνια, εφημερίδες έγραφαν παινέματα για κάποιον ραβδόσκοπο. Έγραφαν πως ξεδίψασε χωριά και χωριά σε Μακεδονία, Ρούμελη, νησιά. Καρφί έγιναν σε μερικούς τα δημοσιεύματα και με το λέγε, λέγε μεταξύ τους, κόλλησε στο μυαλό τους βεντούζα, πως αυτός ο άνθρωπος θα έσωζε το χωριό από το μαρτύριο της στέρσης. Πάλι με το λέγε, λέγε, με τη σειρά τους, ξεσήλωσαν και τα μυαλά των προυχόντων. Το κουβέντιασαν, το ξανακουβέντιασαν, ώπου φώλιασε η κότα να τους γεννήσει χρυσό αυγό. Ήταν μεγάλη η ανάγκη νερού. Ζαλκωμένες, οι κοπέλες τις γιομάτες βουτσέλες το κουβαλούσαν από μακρινές βρύσες. Η τριχιά, φορά τη φορά, χάραζε στις τρυφερές πλάτες για πάντα μαυροκόκκινα τατουάζ, μπορεί και να στρέβλωνε η κομποραχιά, να καμπούριζαν δια βίου.

Ένα συμβάν, μισόν αιώνα αργότερα και βάλε πριν της εποχής του κυρίως αφηγήματος, μολογεί την ανάγκη του χωριού για νερό. Ήταν ωραίο εκείνο το πρωινό του Ιουλίου – μα και τότε δεν είναι! Υελώδες κυανό πέπλο κάλυπτε ανάλαφρα κάμπους και ποταμίες. Ωρες μωσχοβολημένες από ρίγανες, αγίσσμο, μελισσοβότανο, από τον ανασασμό του κέδρου, απ' όλα τα μυριστικά των βουνών μας... Ωρες που λαμποκοπάει ακόμα παρामυθένιο το χιόνι στα λακκώματα της Τύμφης. Ωρες που ξεχύνονταν από κουφάλες μυριάδες τρελές αγριομέλισσες γεμίζοντας στο διάβα τους βουιτό διάσελα και ραδιά ώσπου να γαντζωθούν πάνω σε αγριολούλουδα βυζαίνοντας ηδονικά τη γλυκύ τους κι εκείνα ν' αγκαλιάζουν με τα

Από το χρονικό ενός δέντρου

πέταλά τους λάγνα το έντομο. Ωρες αγάπης για το λαγουδάκι που με τα μπροστινά πουπουλένια πόδια χαιρετάει τα ζουζούνια όπως πετούν γύρω του παιγνιδιάρικα. Και το στάχυ, αυτές τις ώρες, μαζεύει τα μυτερά αγανά του για να πάρει η σιταρίθρα σπειρί κριθάρι για το πρωινό της. Όλα είναι αγάπη, ίσως αυτή την ώρα ο Μέγας Γεωμέτρης και Αρχιτέκτων βιγλίζοντας, θαυμάζει τη χώρα την «πίσω από το βουνό» ην εποίησεν η δεξιά Του.

Μια τέτοιαν ώρα κατέβηκε εξ ουρανού ο κακός άνθρωπος. Ελικόπτερο έφερε ένα γύρο πάνω από το χωριό και κάθισε σε χέροσ χωράφι. Κατέβηκε με την κουστωδία του και γοργοπόδαρος βρέθηκε στο μεσοχώρι, κάτω από το «Άξιον Εστί» ο ανάξιος. Σκούπισε τον ιδρώτα, χτύπησε νευρικά τα πόδια καρτερώντας να συγκεντρωθούν οι υπήκοοι. Μια χασκογελούσε στο ζωγραφισμένο σε ντενεκέ με σκούρα χρώματα αριοπούλι (δεν επιβεβαιώθηκε ότι το χαιρέτησε στρατιωτικά), μια σήκωνε τα μάτια θαυμάζοντας το δέντρο και όλο έκανε με τα χείλη το θαυμαστικό το ...το! Ίσως να παρομοιάζε το μέγεθος του δέντρου με το μπόι του και με το μέγεθος του αξιώματός του. Πάγωσε το χωριό. Χτύπησαν καλώντας τους ανθρώπους και οι τρεις καμπάνες: του Αϊ-Νικόλα, της Παναγίας και του λόφου. Απροειδοποίητα τους κατεδέχτηκε ο Κύριος Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης των Ελλήνων. Το πλήθος σχημάτισε, κάπως απόμακρα, ημικύκλιο. Ενώπιόν τους έστεκε ένα ανθρωπάκι δύσμορφο, μαραγκιασμένο. Όστε αυτός είναι ο ζουρλοπαντιέρας που με άλλους καραγκιόζηδες τους κρατάει στη χούφτα του; Έτυχε κοντά στο γεροδόσκαλο μαθήτριά και τον ρώτησε πώς λένε τον ξένο, κι εκείνος σκύβοντας στο αυτί της «Ψιττακό» είπε και χαμογέλασε με το ευφυολόγημά του. Ο Ψιττακός πρόσεχε μια το πουλί, ίσως του έκανε ματιές, μια την πυκνή φυλλωσιά του δέντρου. Συνεχίζοντας τα θαυμαστικά τσ, τσ..., του έφευγαν και λίγα σάλια. Κάποτε ρώτησε απότομα, ο εκλαμπρότατος, όπως θα πρόσταζε νεοσύλλεκτους, για τις ανάγκες του χωριού. Σκουπτήθηκαν οι άνθρωποι. Ελαμψε μέσα τους η ελπίδα μια και ο ερωτών ήταν ο δεύτερος τη τάξει Καίσαρας. Τυχερό το χωριό, ίσως ήρθε εξ ουρανών ο σωτήρας του! Συνήρθαν: αποκριθήκαν με μια φωνή στο μιάσμα: νερό είπαν οι άντρες, νεράκι είπαν οι γυναίκες, ίσως μούγκρισαν για νερό και τα ζωντανά του χωριού. Ουδέμια απάντηση. Καταδέχτηκε τα λίγα αγριολούλουδα που του πρόσφερε αδιόριστη από καιρούς νηπαγωγός με την παράκληση, γιατί άλλο; για διορισμό. Μυρί-

σε, ξαναμίρισε τα αγριολούλουδα. Απότομα, σα να άστραψε μέσα του ο λόγος, απευθύνθηκε στο πλήθος: τι θα φάτε το μεσημέρι; Τσιμουδιά... άλλα περίμεναν ν' ακούσουν, για το νερό, αυτό τους έκαιγε. Μια γλωσσού δεν κρατήθηκε. Μπιφτέκια, είπε, κόπιασε στην τάβλα μας... Ίσως, λόγω βαρικοϊας να μην έπιασε την ειρωνική απόκριση, είπε μόνο ένα «φύγαμε», χωρίς άλλο τίποτα. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή κατέβηκε

Του ΦΡΙΕΟΥ ΤΖΙΟΒΑ

από το βουνό αεράκι. Δροσίστηκε ο τόπος. Καθαρίστηκε από το μιάσμα. Κουνήθηκαν νευρικά τα παλαμωτά φύλλα του δέντρου σα να μούντζωναν τον εκλαμπρότατο. Φάνηκε ξανά στον ουρανό το ελικοπτερο με κατεύθυνση προς Τσεπέλοβα. Έμειναν οι χωριανοί απορώντας για το σκοπό της επίσκεψης, μετανιωμένοι που παρακάλεσαν... Πολύ αργότερα χόρτασε το χωριό νερό φερμένο από τόπο μακρινό, από τα ριζά του μεγάλου βουνού και λουλούδιασαν οι αυλές του.

Μετά από τριάντα χρόνια από τότε, καθισμένος κάτω από το ίδιο φύλλωμα, βρέθηκε τυχαία και ακούστηκε η σπηλαιώδης φωνή του –δixως ίχνη στόμφου– ωςάν να έρχονταν ο ιερατικός Λόγος του από απροσμέτρητα βάθη χρόνου. Εκείνο το βράδυ τρελάθηκαν και οι διόττοντες κυνηγώντας ο ένας τον άλλο στον ουρανό του χωριού. Και ο Δεσπότης των Γιαννίνων να αιχμαλωτίζει ψυχές και φρένα «ακούωντων», μιλώντας για εγκόσμια και απόκοσμα, συμπλέκοντας φιλικά εκκλησιαστική παράδοση με κοσμικά και σύγχρονα. Το άλλο πρωί, τύχη αγαθή, προσκαλεσμένος να εγκαταλείψει πολιτιστικές εκδηλώσεις στο Ζαγόρι, ο Πρώτος πολίτης επισκέφθηκε την έδρα του Δήμου, τη Δοβρά. Πάλι πρωινό του Ιουλίου. Ξανά το χωριό συναγμένο. Στον κορμό του «Άξιον εστί», αντί οντενεκές με το αγριοπούλι, τεντωμένο πανό με ρήση από την «Ελληνική Νομαρχία» υπό ανωνύμου του Έλληνα: «Η ζωή πρέπει να τελειώνει δια την ελευθερίαν του ή με την ελευθερίαν του».

Πιτσιρίκια κυνηγιούνται ξεφωνίζοντας στη ρίζα του πλάτανου, μα κανένας δε σκέφτηκε να τα διώξει. Οι χωριανοί κουβεντιάζουν μ' εκείνον που οι κόρες των ματιών του σπιθίζουν από εξυπνάδα και ο χρυσός σκελετός των γυαλιών του μεγεθύνει τη λάμψη. Αισθάνονται σα να ήρθε παιδικός φίλος τους, χαμένος μια ζωή εις την ξένην. Μαζί του, παιδιά, στην ίδια συμμορία, έκλεβαν κεράσια, κορόμηλα, μαζί στα απέραντα δειλινά να κλωτσούν

τη μπάλα στο λειβάδι, να δερνόνται για ένα «γκολ» ή να ματώνονται στον πετροπόλεμο. Όλα να τρέχουν στις ρούγες, μεγαλωμένα μια φέτα ψωμί, με ξεχαρβαλωμένα παπούτσια το Πάσχα. Ακόμα και οι γριές του χωριού, καθισμένες παράμερα, κλείνουν της χούφτες τους να κρατήσουν κάτι από το εγκάρδιο χειροσφιγίμο εκείνου που τις καταδέχτηκε.

Πρωτού τελειώσει την πορτοκαλάδα, έβλυσε τη γραβάτα, εκδύεται την επισιμότητα. Με ανοιχτούς γιακάδες φαίνεται όπως ο διπλανός του. Τον έβαλαν αμέσως οι χωριανοί στην καρδιά τους, θα τον θυμούνται με αγάπη. Στο διάβα των αιώνων, κάτω από τον πλάτανο έγιναν εκτελέσεις, δολοφωνίες, κομμένα κεφάλια, θανατηφόρα ατυχήματα, διασυρμοί, το αχ και το βαχ του κοσμάκη. Αυτή η ώρα στάθηκε σημαδιακή, εγκάρδια συνομιλώντας με τον Πρώτο πολίτη, γεύτηκαν οι άνθρωποι το νόημα της Δημοκρατίας που μια ζωή απαιτούσαν. Πάνω από τα κεφάλια τους μυριάδες παλαμωτά πλατανόφυλλα, όπως σάλευαν αγγίζοντας το ένα το άλλο, νόμιζε πως ήθελαν να χειροκροτήσουν.

Και πάλι στο κεντρικό αφήγημα. Φάνηκε κάποτε ο ραβδόσκοπος στο καφενείο του χωριού με βαλίτσα, δείγμα ανωτερότητας, κοινωνικής υπεροχής. Στα χωριά μας, εκείνα τα χρόνια, βαλίτσες είχαν όσοι ταξιδεύονταν, ο πολλός κόσμος μεταχειριζόνταν στη διακίνησή τους διαόκια. Τα μαλλιά του έλαμπαν από μπριγιαντίνη, ψαρί γενάκι, τεράστιο παπιγιόν μισοέκρυβε την πεταγμένη –ίσως από υποσιτισμό– γκούσια. Συστήθηκε με κάποια υπεροψία ο τζιτζιφιόγκος, διόλου φιλικά, θέλοντας εξ αρχής να πάρει τον αέρα του χωριάτη. Ήρθαν οι προεστοί, τον άκουσαν. Βαρυτάτοι οι όροι του. Τους έβαζε τα δυο πόδια σ' ένα παπούτσι, αν ήθελαν νερό... Όρθιος, ντερέκι ως πολεμαρχος νικητής. Βρέθηκε στο Ελντοράντο, χτύπησε φλέβα χρυσού! Απαιτούσε συμφωνητικό με τις υπογραφές Εφοροεπιτρόπων του μοναστηριού (ήταν καλά πληροφορημένος), εκκλησιαστικών και κοινοτικών αρχών. Στριμώχθηκαν από δω, τα μέτρησαν από κει, δέχτηκαν οι Εφοροεπίτροποι, πιεσμένοι, να βάλουν ένοχο χέρι στα ιερά κοπάδια του μοναστηριού και ας πήγαιναν στην κόλαση, δίψα εκεί, δίψα κι εδώ... Η αγωνία να βρεθεί νερό τους θόλωσε τα φρένα. Και σε περίπτωση επιτυχίας, ούτε σκέψη για αποτυχία, το χωριό δύσκολα πολύ δύσκολα θα οικονομούσε τους μισθούς γιατρού, παπάδων, ντραγάτηδων και όσων αναγνώρισε του για έτη πολλά. Αυτός έλεγε και ξανάλεγε τους όρους του: τόσο για την άγρια –ο λόγος για αρτεσιανό– τόσο για τους σωλήνες, τόσο για το ικρίωμα, τόσο για τους εργάτες, άλλα μικροέξοδα, τόσο

τόσα και άλλα τόσο η πληρωμή του. Στριμώχτηκαν, υποχώρησαν σε όλα.

Τον γκιζέρησαν στις ρούγες του χωριού. Πουθενά τα ξυλαράκια του δεν κουνήθηκαν. Η τοποθεσία για το αρτεσιανό ήταν προαποφασισμένη. Τω καιρώ εκείνω τα παϊτόνια από τα Γιάννινα άφηναν τους ζαγορίσιους στη βρύση πασιά, αναστέναζαν στα ανηφορικά καγκέλια, δροσιζόνταν στη βρύση Σιόποτο και υποχρεωτικά περνούσαν από το μεσοχώρι της Δοβράς. Πεζέβοντας, λοιπόν, ο κύριος φιγκάκιος στο μεσοχώρι, το μόνο που τον εντυπωσίασε στο ξεροχώρι, εκτός από τα αρχοντικά σπιτία, ήταν ο πλάτανος. Πιο πάνω είδε και τα δυο πηγάδια στη σειρά, έτριψε τα χέρια. Αν υπήρχε νερό, θα σκέφτηκε –σκέψη και του πλέον αντίδευ–, θα είναι κάτω από το πλατάνι, τεράστιο και ολόδροσο είναι. Τους πάσαρε το ψέμα πως, δηλαδή μόνο κάτω από το πλατάνι μύησαν νερό τα ξυλαράκια του, ίσως να περνάει ποτάμι, να κινήσουν νερόμυλο. Τότε πήγε ο νους τους στο έμπα του χωριού, στη θέση παλιόμυλος. Κατά την παράδοση λειτούργουσε εκεί εποχιακός νερόμυλος και ακόμα κρατούσε η τοποθεσία την επωνυμία. Γέρος μολογούσε πως θυμόταν εκεί πέτρινο μυλαυλάκι που ξήλωνε με τ' άλλα παιδιά τις πέτρες του. Με αυτά και με αυτά του ραβδόσκοπου, συν το παρακάτω εγκληματικό, ναι εγκληματικό, πρόσφατο συμβάν, κάτι που δεν μπορούσε κανένας να το σκεφθεί για την τόσο φιλήσυχη περιοχή, βοήθησαν στο να μη παρθούν ψύχραιμα, λογικές αποφάσεις. Ότι και να γίνονταν και στάλα νερού να μην ανάβλυζε, ο αετονύχης θα είχε με τις υπογραφές των αρχόντων πλήρη κάλυψη.

Βόρεια, στα σύνορα με άλλο χωριό, αρχίζει ποταμιά που φέρνει τα νερά της στη χαράδρα του Βίκου. Παντού αργιλόχυμα και πλήθος ρυάκια κατεβάζουν νερά από τα γύρω βουνά. Εκεί θέλησαν οι Δοβριανίτες να σκάψουν με τα χέρια τους πηγάδι στα μουλωχτά, γιατί το μέρος ήταν αμφισβητούμενο, το θεωρούσε δικό του το άλλο χωριό. Πήραν την απόφαση και μιαν ασέληνη Ιουλιανή νύχτα με φκυάρια και κασμάδες να νιάτα του χωριού ροβόλησαν από τη χούνη του Αι-Θανάση και βάλθηκαν στο έργο. Να βρεθεί την άλλη μέρα ο εχθρός προτετελεσμένων και άστοχα να κουρεύονται τρέχοντας στα δικαστήρια. Ποιος ειρηνοδίκης θα έβγαζε απόφαση καταδικαστική για τους διψασμένους... Οι άλλοι είχαν και τα καλοκαίρια τρεχούμενα νερά, πότιζαν κήπους και χάνονταν περσευόμνοι στις λαγκαδιές. Μα και οι άλλοι αγρυπνούσαν ταμπουρωμένοι σε κοντινό λοφίσκο. Με το πρόσταγμα «πάνω τους», ίσως και δέκα «καριοφίλια» βρόντησαν. Σφαίρες και σκάγια σφύριζαν πάνω από τα κεφάλια των σκαφιτάδων. Ξεψυχημένοι σύρθηκαν στο, τότε, δάσος

Από το χρονικό ενός δέντρου

από λεφτοκαρυές να σωθούν. Γλύτσαν από τα σκάγια, όχι όμως και από την καζούρα των γύρω χωριών. Η χωροφυλακή Τσεπελόβου εκεί είχε τότε την έδρα της, έπραξε τα δέοντα. Τύλιξε σε μηνυτήρια αναφορά τους «γνωστούς ανώστους», όπως γίνεται και σήμερα.

Ήρθαν σωλήνες και αρίδα από Γιάννινα. Οι μαραγκοί του χωριού έστησαν τεράστιο ικρίωμα κάτω από τον πλάτανο σε σημείο που έδειξε ο ερίφης. Έφεραν από τα δάση τεράστια σιάρα (πρίονι, το δούλευαν δυο άντρες μαζί, απέναντι ο ένας του άλλου). Έπρεπε να κόψουν κλωνάρι, εμπόδιζε το έργο. Άντρες ανεβασμένοι στο ικρίωμα πρίονιζαν, πρίονιζαν ολόκληρο απόγιομα τον χοντρό κλώνο, ώπου έγυρε γεμίζοντας το μεσοχώρι λιανόκλαδα και φύλλα. Χαλάλι, είπαν, αφού εμπόδιζε αρίδα και σωλήνες να προχωρούν κάθετα στη γη. Βάλθηκαν οι γυναικες με βατοκόπες να καθαρίζουν τα παρακλώναρα του κομμένου και οι νέοι κύλησαν το βαρύ κούτσουρο στην άκρη. Αργότερα το μυρίστηκαν χασάπηδες των Γιαννίνων. Κόβανε χοντρά κούτσουρα να λιανίζουν τα κρέατα. Τα κυλούσαν σε κακοτράχαλο μουλαρόδρομο μέχρι το παρεκκλήσι του Αι-Θανάση γιατί εκεί θερμάτιζε κάποτε ο αυτοκινητόδρομος του Ζαγοριού. Ένας δυο ίσως κουράστηκαν και παράτησαν τα κούτσουρα μεσοδρομίες να σέπονται για χρόνια.

Οι μαραγκοί έστησαν ξανά το κατασασκισμένο από το βάρος του κλωνιού ικρίωμα. Ρογιάστηκαν δυο χεροδύναμοι εργάτες να γυρίζουν την αρίδα ανάμεσα από το ικρίωμα. Επάνω της θα βίδωναν σωλήνα στο σωλήνα όπως θα προχωρούσε στα έγκατα της γης τρυπάντας χώματα και πέτρες, ώπου να πεταχτεί στο φως το καλοδεχούμενο που τόσο λαχταρούσαν γενιές και γενιές.

Οι χωριανοί, ένας κύκλος γύρα από το ικρίωμα και στη μέση να λάμπει στο πρωινό φως η χωριότρα με τη μπριγιαντίνη. Έδινε τις τελευταίες οδηγίες. Καρφωμένο στα κλωνάρια το παιδομάνι περίμενε. Για πρώτη φορά τόσο φρόνιμο. Χερουβείμ. Σμήνος μελίσσες όπως κρεμόνταν από το ίδιο κλαρί όλα μαζί, όσο το δυνατό πλησιέστερα να δουν το θάμα.

Θάνει και ο ιερέας, πάπαρος θεωρητικός, με το πετραχείλι φορεμένο. Χηρεμένος και το χωριό να τον εχθρεύεται, να του καταμαρτυρεί ι-άληθεια ψέματα– ανομήματα. Τον κατηγόρησαν στο δεσπότη, τον έπεισαν. Και ο Παναγιώτατος τον έθεσε σε αργία. Όμως, εκείνη την ώρα της μεγάλης προσδοκίας ανέχτηκαν να ευλογήσει, να ευχηθεί. Αργότερα, αναγκασμένος, βρέθηκε

στην Αθήνα να ιεουργεί σε ναό παλαιοημερολογιτών.

Δόθηκε το σύνθημα. Χούφτιασαν οι εργάτες τα χερούλια της αρίδας και άρχισαν το γύρισμα όπως στο μαγνανοπήγαδο τα τυφλά μουλάρια. Στην αρχή, όπως βίδωνε στο ξερό χώμα, σπώθηκε μπουχός, μετά προχωρούσε στο καθαρό από βράχια χώμα. Πότε, πότε ζορίζονταν οι εργάτες ώσπου να σπάσει πέτρα. Προχωρούσε, προχωρούσε η αρίδα. Για την ώρα όλα πήγαιναν καλά, όλο το σύστημα δούλευε όπως πρέπει. Χαμόγελα. Βίδωσαν απάνω στον πρώτο σωλήνα το δεύτερο, ως τα σαράντα μέτρα που θα μπηγόνταν όλοι, ήθελαν μέρες. Σούρωπο, πάει η πρώτη μέρα, όλα καλά.

Κυριακή απόγιομα. Δυο αγιασμένες ψυχούλες, καθισμένες στο πεζούλι αναποδογύρισαν φλυτζάνια. Το στόμα τους, μια ζωή, δε γλυκοσάλιωσε, πικραμένο μοιρολογάει για τον έρμο τον ταξιδεμό και για κιβούρια. Κεφαλόδεσμο πάνω από το μαντήλι η κοντούλα, σκυμένο κεφάλι. Τι χείρις πάλι μωρή ματοχείλα; Ήπιες το αμίλητο νερό και δε βγάξεις κουβέντα; Αναστενάζοντας η άλλη: δε με λυπείσαι, εγώ η μαυρισμένη, μάτι δεν έκλεισα απόψε μέχρι που λάλησαν τα κοκόρια... Μικρή σιωπή. Είδα κακό είνερο (όνειρο) που να μην έσωνα. Τάχα βρέθηκε κόσμος πολύς στο μεσοχώρι σα να καρτερούσε κάτι? Τι και ποιο, κανένας δεν έλεγε. Ξαφνικά μια αναταραχή, ένα κακό, ένας φόβος. Μας κύκλωσαν κάτι άγρια μαύρα αλόγα, άφριζαν. Μας κλώτσούσαν να περάσουν, μας βαλαίκεψαν και λιμαγμένα ρίχτηκαν με μανία στο πλατάνι. Δάγκαναν, δάγκαναν, του έκοβαν μεγάλες φλούδες και τις φτούσαν. Εκείνο

ΦΡΙΕΟΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Εικόνες μιας άλλης εποχής - Κάτω Σουδενα, αρχές 1930
Μια παρέα νέων Κατωσουδενωτιών στον καθιερωμένο κυριακάτικο περίπατο στο «Βαρκό». Από αριστερά πρώτη σειρά: Ντίνος Θεοδωρίδης, Παναγιώτης Τσαντής. Δεύτερη σειρά: Αλέξανδρος Γκαράτζιος, Αχιλλέας Πατσούκας, Ορέστης Δουγκόπουλος, Γεώργιος Αργυρόπουλος. (Φωτ. Οικογ. Θεοδωρίδη).

— Ούι λέει η θειάκου τ' Χρί-
στου.....Τι πάθαμαν ψες του βράδ'.
Βουσκούσαμεν μι του Θόδωρο τα
κατσίκια στα Λιγκάτια και ακούμι
στου λάκκου. Ντουμουντούμ...
Ντουμουντούμ κι φουνές κι γέλια...
Τι ν' αυτά π' λές μουρί θειάκου

— Ναι σλέου, κι τραγούδια και
γέλια και ντουμουντούμ τα ντέφια
ήταν τα παγανά οι καλικάτζαραίοι
Κι ντρουμομ ντουμ ντούμ κι ντουμ
ντουμ ντουμ κάτω στου λάκκου...

Με το καταπληκτικό αυτό περ-
στατικό άρχισαν ένα πρωί να μου
διηγούνται η Ασπασία και η Θάλεια
πώς περνούσαν τον δωδεκαήμερο
στο Κουκούλι.

Οι γιορτές αυτές ήταν ξεχωρι-
στές για το χωριό μας κι έπρεπε
κάθε σπίτι να τις γιορτάσει όσο το
δυνατόν καλύτερα.

Σε κάθε σπίτι στο χωριό μας
αλλά και σε όλο το Ζαγόρι άρχιζαν
οι προετοιμασίες για το χειμώνα
και για τις γιορτές, από το Καλοκαί-
ρι. Ο καλός ο νοικοκύρης το χειμώ-
να χαίρεται, λέει η παροιμία.

Το κάθε σπίτι είχε όλα τα καλά.
Στο κελάρι ήταν τα γεννήματα,
σιτάρι, καλαμπόκι. Στο βαρέλι το
κρασί και στις νταμουζάνες το τσί-
πουρο. Στα βάζα το γλυκό του κου-
ταλιού, κεράσι, βύσσινο, απ' όλα.

Στις σακούλες τα καρύδια, τα
ξηρά σύκα, ακόμα και σταφύλια
κορίθια είχαμε μέσα σε σακούλες
κρεμασμένες στο ταβάνι.

Μέσα στο καρδάρι, το κρουγκί,
σαν το σημερινό μπέικον, χίλιες
φορές πιο νόστιμο και το τυρί και το
βούτυρο και ο παστοურμάς που τον
κάναμε σφάζοντας το φθινόπωρο
τη στέρφα τη γίδα.

Τα ξύλα και πρώτα τα κούτσου-
ρα πάντα στο ξώστρι στοιβαγμένα
για να τα ανάψουμε τις άγιες μέρες
να ζεστανούμε το Χριστούλη που
θα γεννηθεί εκείνο το βράδυ.

Ο καθένας έκανε οικονομία για
να έχει λίγες δραχμές για να ψωνί-
σει κάτι για τα παιδιά, τους δικούς
του και για τον εαυτό του.

Πολλοί περίμεναν και κάποια
χρήματα που έστελναν οι δικοί
τους από την ξενιτιά. Κι εδώ να
πούμε κάτι για τους ξενιτεμένους.

Δεν μπορούμε να περιγράψου-
με με πόση λαχτάρα περιμέναμε
τους δικούς μας από την ξενιτιά!
Πόσο γλυκό ήταν το αντάμωμα
κοντά στη μάνα, στη γυναίκα, στα
παιδιά και σε όλους τους δικούς
αυτές τις μέρες.

Από τις προηγούμενες μέρες
κατεβαίναμε στα Γιάννενα στην
αγορά και στο παζάρι θα παραγγέλ-
ναμιν καινούργια παπουτσία στο
Λύτη για τα παιδιά και αν χρειάζο-
νταν και για τους μεγάλους.

Καινούργιο φόρεμα για τα κορί-
τσια κι ό,τι άλλο χρειαζόνταν το
σπίτι για να μαγειρέψουμε με το
χοιρινό και με τη βραστή γίδα
πράσα, κομπρολάχανα, ρύζι, μακα-
ρόνια. Ήταν κακό αυτές τις μέρες

Το δωδεκαήμερο στο Κουκούλι

Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά - Φώτα

το σπίτι να είναι άδειο.

Κι έπρεπε να βοηθήσουμε και
όσους είχαν ανάγκη στο χωριό, τις
φτωχές οικογένειες τις μοναχικές.
Κανέναν να μην πεινάει, κανέ-
νας να μην νιώθει μόνος. Τώρα το
σπίτι είναι πανέτοιμο για τις γιορ-
τές. Θα σας πούμε για τις τελευταί-
ες ετοιμασίες.

Δεν ετοιμάζονταν μόνο οι μεγά-
λοι αλλά και τα παιδιά για να πουν
τα κάλαντα και η προετοιμασία
γινόταν από το σχολείο, σ' αυτό
μας βοηθούσε και ο δάσκαλός μας.

Το πρωί πηγαίναμε στην εκκλη-
σία και αφού κοινωνούσαμε μας
έδινε ο παπάς την εικόνα της Γέν-
νησης.

Δυο κρατούσαν το σχοινί για να
περάσουμε τις κολυντίνες, ένας
την εικόνα, ένας για τις δεκάρες
άλλος το σακούλι για να βάλουμε
τα καλούδια που μας έδιναν.

Όλοι σε χαρτάκια είχαμε γραμ-
μένα τα κάλαντα για να μην τα
ξεχνάμε και να τα λέμε όλοι μαζί.

Τα πιο παλιά κάλαντα ήταν:
*Κάλαντα μέλινα,
δος μου βάβω κ'λούρα
σου χτυπώ τη θύρα
και την παράθυρα,
μέλι στο βαένι,
γλυκό το κολοκύθι
Και του χρόνου κυρά*

Μας έδιναν οπωσδήποτε την
κολυντίνα η οποία ήταν κουλούρα
με καθαίο αλεύρι σε σχήμα οχτώ
που στην μέση με σφραγιδάκι είχε
τα γράμματα Ι.Χ.ΝΙΚΑ

Την κολυντίνα την έκαναν οι
μανάδες με ξεχωριστή φροντίδα
για να ευχαριστηθούν τα παιδιά και
για να μην τις κοροιδεύουν οι
άλλες στο χωριό. Εκτός από την
κολυντίνα μας έδιναν και ξηρά
φρούτα, κανένα λουκούμι, και
δεκάρες.

Αν η οικογένεια ήταν πλούσια....
μας έδινε και καμμία δραχμή.
Αν δεν μας έδιναν, τα κάλαντα
άλλαζαν. Στο τέλος λέγαμιν:

*Ξύδι στο βαένι,
πουρδί στο κολοκύθι.
Λέγαμιν και άλλα που δεν
μπορώ να σας τα πω....*

Αργότερα ο δάσκαλός μας ο
Λαζαριδής μας έμαθε τα κάλαντα
που λέγαμε και μετά:

*Κοιτάξετε στον ουρανό,
ένα λαμπρό αστέρι,
με πόση χάρη προχωρεί
στης Βηθλεέμ τα μέρη*

Πού τα είχε βρει αυτά τα κάλα-
ντα δεν ξέρουμε. Όταν τελείωνε ο
γύρος μοιραζόμασταν ό,τι μας
είχαν δώσει. Σπάνια μαλώναμε στη
μοιρασία.

Το βράδυ ο πατέρας έφερνε τα
ξύλα για το τζάκι και το πιο μεγάλο

κούτσουρο για να καίει όλη τη
νύχτα και να ζεσταίνει το Χριστού-
λη και τη μανούλα του. Οι γυναίκες
ήταν σε συνεχή κίνηση.

Έπρεπε να γίνει η πίτα η κρεα-
τόπιπτα, να γίνει η βραστή γίδα να
γίνει το καταφι, ο μπακλαβάς.

Να γίνουν οι λαγαγγίτες οι λου-
κουμάδες, που τα λέγαμε και τα
σπάργαλα της Παναγίας, γιατί από
αυτά θα έτρωγε η Παναγία να φέρει
γάλα να βυζάξει ο μικρός Χριστού-

Του ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΚΑΜΗ

λης. Όλα τώρα είναι έτοιμα για τη
μεγάλη μέρα. Η χαρά είναι ζωγρα-
φισμένη στα πρόσωπα όλων.

Κι αν είχαμε κάποια στενοχώρια
προσπαθούσαμε να την κρύψουμε
από τα παιδιά να μην τους χαλά-
σουμε την καρδιά.

Την άλλη μέρα όλοι με τα καλά
μας πηγαίναμε στη λειτουργία.

Προπολεμικά η λειτουργία άρχι-
ζε πολύ νωρίς, στις πέντε η ώρα το
πρωί, δεν μπορούσαν να πάν όμως
τα παιδιά και οι ανήμποροι και οι
ηλικιωμένοι, για τούτο αργότερα
καθιερώθηκε να αρχίζει στις επτά.

Μετά τη λειτουργία πηγαίναμε
στα συγγενικά σπίτια επίσκεψη και
στους Χρηστάδες και στις Χριστί-
νες.

Το μεσημέρι το τραπέζι είχε
όλα τα καλά και πρώτα την αγάπη
και την ευλογία του νεογέννητου
Χριστού.

Θα σας πούμε τώρα κάμποσες
ιστορίες για τα κατσόινα τους καλι-
κάντζαρους για να γελάσετε.

Τα κατσόινα τα πιστεύαμε εμείς
τα μικρά και τα φοβόμασταν.

Μας 'λέγαν πως μοιάζουν με
κακομούτσουνα ανθρωπάκια, με
κερατάκια, ντυμένα με κουρέλια,
πολλές φορές με κουρελιασμένα
ράσα για να παριστάνουν τον παπά
και να μας ξεγελούν. Γυρίζουν στις
ρεματιές μπαίνουν στους μύλους
και τρομοκρατούν τους μυλωνάδες,
τραγουδούν παράφωνα παίζοντας
το ντέφι.

Πειράζουν τις νιόπαντρες, τα
κορίτσια, τις γριές. Προσπαθούν
όλο το χρόνο να κόψουν το δέντρο
που κρατά τη γη.

Είναι σκανδαλάρικα, μας παίρ-
νουν τη φωνή αν μας ακούσουν να
μιλάμε, στην ουσία είναι αγαθάρικα
πλάσματα, χωρίς να έχουν κάνει
κάποιο κακούργημα, όπως τα
φαντάσματα του Βορρά και των
Καρπαθίων οι Δράκουλες.

Σας ήπιαμιν την ιστορία με την
θειάκο και τον μάγισσα Θόδωρο
στο τέλος θα σας πούμε και μια
άλλη ιστορία και τραγούδια που
λέγαμε για τους καλικάτζαραίους.

Πρωτοχρονιά

Η πρώτη του έτους είναι σημα-
διακή για τον καθένα μας. Πρέπει
το σπίτι να είναι έτοιμο σε όλα, να
μην λείπει τίποτε, για να μην λείπει
και όλο το χρόνο. Να είναι τυχερό
για να είναι όλος ο χρόνος τυχε-
ρός. Ντύναμε το σπίτι με τα πιο
καλά ρούχα και 'μεις βάζαμε τις πιο
καλές φορεσιές και πάντα κάτι και-
νούργιο για το καλό του χρόνου.

Η βασιλόπιτα ήταν το σύμβολο
της πρωτοχρονιάς και την κάναμε
με ξεχωριστό μεράκι. Την κάναμε
αλευρόπιτα.

Μέσα βάζαμε το φλουρί το
Κωσταντινάτο και διάφορα πράγμα-
τα που είχαν σχέση με τη ζωή μας,
κλαδί κρανιάς για να είμαστε γεροί
σαν την κρανιά, κλήμα για καλά
κρσσία, κλαδί για να είναι γερά τα
ζώα μας κ.λ.π. κ.λ.π. κ.λ.π.

Για να μην κλαιν τα μικρά και
παραπονιούνται ότι δεν βρήκαν το
φλουρί 'βάζαν και μικρά νομίσματα,
παράδες του ενός και δυο λεπτών,
πολλά, για να βρουν όλα τα μικρά
και να ευχαριστηθούν.

Κάλαντα λέγαμε τα συνηθισμέ-
να, *Άγιος Βασίλης έρχεται*.

Πηγαίναμε κατά παρέες στα
συγγενικά σπίτια περισσότερα και
στα φιλικά, κι μας διναν δεκάρες, οι
δικοί μας και καμιά δραχμή, κολυ-
ντίνες δεν διναν την πρωτοχρονιά.

Οι μεγάλοι παίζουν και χαρτιά,
για το καλό του χρόνου, ποτέ όμως
κουμάρ για να χάσουν χρήματα.

Το κλέψιμο του νερού.

Ένα έθιμο μοναδικό στον τόπο μας

Οι γυναίκες του χωριού μόλις
ερχόταν ο καινούργιος χρόνος,
στις δώδεκα ακριβώς παραφύλαγαν
στις εξώπορτες κρατώντας ένα
κανάτι και στο άλλο χέρι ένα πιάτο
που είχε μέσα βούτυρο και τυρί και
μέλι.

Με το έμπα του νέου χρόνου
άρχιζαν να τρέχουν όσο μπορού-
σαν πιο γρήγορα να φτάσουν στη
βρύση, την κάτω την Στέρνα και να
πάρουν πρώτες το καινούργιο
νερό, να κλέψουν πρώτες το νερό,
όπως λέγαν.

Και πολλές φορές μαλώνανε
στο δρόμο και έσπρωχνε η μια την
άλλη να προκάνει να κλέψει το
νερό της καινούργιας χρονιάς.

Τις περισσότερες φορές το κλέ-
βαν οι Βασ'λάκινες που το σπίτι
τους είναι στο Μεσοχώρι κοντά στη
βρύση.

Για να καταλάβουν και οι άλλες
ποιά είναι η πρώτη που το έκλεψε
το νερό αλοίφαν την βρύση με βού-
τυρο και μέλι και αφήναν εκεί το
πιτάκι με το βούτυρο το τυρί και το
μέλι Το καινούργιο νερό, όλες μας
και όχι μονό αυτή που το έκλεψε το
πηγαίναμε στο σπίτι και ραντίζαμε
παντού, μαζί με την μάνα την πεθε-

ρά η την γιαγιά

Φέρναμε και μια μεγάλη κοτρώ-
να και την βάζαμε στην είσοδο του
σπιτιού για να είναι γερό το σπίτι
και να μην μπορεί να μπει μέσα το
κακό.

Μεγάλη σημασία δίναμε σε
αυτών που θα έμπαινε πρώτος στο
σπίτι το πρωί της πρωτοχρονιάς, να
μας κάνει ποδαρικό.

Δεν έπρεπε να είναι χουρσοού-
ζης, άτυχος, χήρα, χήρος, ορφανό
παιδί. Πολλές φορές κανονίζαμε
από το βράδυ ποιός θα μας κάνει
ποδαρικό.

Το κόσμιμο της βασιλόπιτας.

Το κόσμιμο της βασιλόπιτας ήταν
μεγάλη στιγμή για το σπίτι, όπως
και σήμερα, την έκοβε ο πιο μεγά-
λος και σεβάσιμος του σπιτιού, ο
παππούς, η γιαγιά, ο πατέρας ή η
μάνα κατά σειρά.

Την κόβαν πρώτα κομμάτια και
κάθε κομμάτι το ονομάτιζαν πρώτα
για το Χριστό τον Άγιο Βασίλη,
τους ξενιτεμένους, τους φτωχούς
και βάλε με το νου σου.

Δεν ξεχνούσαν κανένα, ακόμη
και για τα ζωντανά και για τα χωρά-
φια τους κόβαν κομμάτι. Πόση ήταν
η λαχτάρα όλων ως που να βρει
κάποιος το φλουρί και μετά χειρο-
κροτήματα και ευχές και φιλιά.

Όρες αέχαστες.
Και πιο πολύ χαιρόνταν τα παι-
διά, γιατί βρήκαν κάτι έστω την
δεκαρίτσα. Η χαρά μετράει.

Το απόγευμα πηγαίναμε στα
δικά μας σπίτια και εκεί μεζέδες
γλυκά χοροί τραγούδια, μη ρωτάς.

Η χαρά ξεχειλίζει σε όλους μας.
Οι ευχές διναν και παίρναν.
Χρόνια πολλά και του χρόνου.
Καλή χρονιά, να 'ρθουν οι δικοί
μας με το καλό.

Κάθε σπίτι βλέπεις θα είχε και
κάποιον ξενιτεμένο.

Έτσι περνούσαμε την πρωτο-
χρονιά στα παλιά χρόνια.

Τώρα να σας πούμε λίγα και για
τα Φώτα και τον Άι Γιάννη.

Τα Φώτα και ο Αϊ Γιάννης στο χωριό μας

Τα Φώτα ήταν από τις πολύ
μεγάλες γιορτές στο χωριό μας και
τα γιορτάζαμε με ξεχωριστή
λαμπρότητα.

Ήταν γιορτή του φωτός, γιόρτα-
ζαν τα νερά, η φύση όλη.

Το καθαρό φως, το καθαρό νε-
ρό, ο καθαρός αέρας είναι πηγή
ζωής για όλους μας. Έπρεπε και το
σπίτι να είναι κατακάθαρο και στο-
λισμένο με τα καλλίτερα ρούχα.
Την παραμονή του Σταυρού ήταν
μεγάλη νηστεία, γινόταν ο μικρός
αγιασμός, κοινωνούσαν όσοι

ήθελαν και μετά ο παπάς κρατώντας
κατσαρολάκι- το μπαγράτσι-
και με ένα ματσάκι βασιλικό άρχιζε
να γυρίζει τα σπίτια.

Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά - Φώτα

Τον ακολουθούσε και ένα παιδί
που κρατούσε ένα σακούλι και
μέσα έβαζε ότι έδινε ο κόσμος,
σταφίδες, καρύδια, ξηρά σύκα.

Τις δεκάρες και τις δραχμές τις
έπαιρνε ο παπάς.

Όταν τελείωνε ο αγιασμός στα
σπίτια ο παπάς έδινε στο παιδί και
μερικές χούφτες καρύδια, σύκα και
ότι άλλο είχε το σακούλι

Τους ξηρούς καρπούς τους προ-
τιμούσαν.... οι παπάδες για να τους
έχουν να νηστεύουν Τετάρτη -
Παρασκευή και τη Σαρακοστή.

Το βράδυ άλλες ετοιμασίες από
την νοικοκυρά του σπιτιού. Απαραί-
τητη ήταν η κότα, που γινόταν βρα-
στή, κατά προτίμηση αλλά και ψητή
Πίττα κότα το Γενάρη, κόκορας τον
Αλωνάρη. Έκαναν και άλλα φαγητά
και κρεατόπιτες και γλυκά, απ' όλα.
Ο αγιασμός των υδάτων γινό-
ταν μέσα στην εκκλησία, δεν είχα-
μαν κοντά ποτάμι, όπως η Μπάγια.

Στον αγιασμό έβγαине σε δημο-
πρασία η εικόνα της Βάπτισης. Θα
την κρατούσε όποιος έδινε τα πιο
πολλά λεπτά, αυτός ήταν και ο νο-
νός. Μετά πηγαίναμε επισκέψεις
στα συγγενικά και στα φιλικά μας
σπίτια.

Θα σας πούμε και ένα έθιμο που
δεν έχουμε ακούσει να γίνεται
αλλού, τουλάχιστον αυτές τις
μέρες.

Η περιφορά των εικόνων στη γιορτή του Αϊ Γιάννη

Μετά τη λειτουργία του Άι
Γιαννιού όλο το χωριό, από τα παι-
δάκια ως τους ηλικιωμένους, γέρο-
ντες, γριούλες με τα μπαστούνια,
ακόμη και ανήμποροι και όσοι δεν
μπορούσαν καλά-καλά να περπατή-
σουν, παίρναν από μια εικόνα από
την εκκλησία,- κουμάντο έκανε ο
επίτροπος ο Ηλίας ο Δημόσιος, -
Γεωργιάδης ήταν το επιθετό του-
και μπροστά ο Νουνός, πίσω ο
παπάς με τους ψάλτες, πιο πίσω τα
επίσημα πρόσωπα του χωριού, οι
άρχοντες οι ηλικιωμένοι γυρίζαμε
όλο το χωριό, ψέλνοντας - Εν Ιερ-
δάνη.....

Ήταν συγκινητικό να βλέπεις
γριούλες σκυφτές, στηριγμένες
στα μπαστούνια τους να ακολου-
θούν και πίσω μικρά παιδιά άλλα
μόνα τους και άλλα στις αγκαλιές
των μανάδων να ακολουθούν την
τελετή.

Κανέναν δεν έπρεπε να λείψει.
Καταλήγαν στο σπίτι του Νονού
όπου γινόταν μεγάλο γλέντι και
μετά πήγαιναν στους Γιάννηδες για
το γλυκό και το τσιμπούσι.

Διναν να καταλάβει στο ντόπιο
κρασί στο τσίπουρο και στους μεζέ-
δες που έφερνε η νοικοκυρά.

Εμείς τα παιδιά περιμέναμε τα
φώτα και για έναν άλλο λόγο, για
να φύγουν τα κατσόινα, οι καλικά-

ντζαροι, που μας τρομοκρατούσαν
όλο το δωδεκαήμερο.

Μόλις ξημέρωναν τα Φώτα πριν
αγιάσει ο παπάς τα νερά λαλούσε ο
πρώτος ο πετεινός ο άσπρος.....

— *Άσπρος κόκορας λαλεί.....*

— *Κόκορας είναι κι' ας λαλεί*

απαντούσε ο δεύτερος

— *Μαύρος κόκορας λαλεί*

φώναζε ο τρίτος

— *Κόκορας είναι κι ας λαλεί*

απαντούσαν όλ...

— *Κόκκινος κόκορας λαλεί-*

τοίριζε ο τέταρτος

Φεύγετε να φεύγουμε,

κι έρχεται ο τουρλόπαπας

με την αγιαστούρα του

και με τη βρεχτούρα του,

και μας άγιασε

και μας χιλιομαγάρισε

Τα μπακίρια φορτωμένα,

τα παιδιά ζαλικωμένα

τραγουδούσαν όλοι μαζί

Κι γίνονταν άφαντα κι ησυχάζα-

μαν και μεις

Θάλεια πες μας τώρα και το
παραμύθι για την πεντάμορφη και
τα κατσόινα. Μια φουρά κι έναν
κιρό, ήταν μια μητριά κι είχε δυό
κουπέλις, μια δ' κίτσο' κι μια πρου-
γουνί, άπου ντ πρωτ' τ' γυναίκα τ'
άντρατ'.

Ήθηλι όμως να τ'ν Ξικάν τ'ν
προυγουνίτς. Του δουδικάημερου
τ'ν έστλ' στου μύλου να αλεσ'. Ου

μύλους έκλεινει του Δουδικάημε-
ρου, οι μυλουνάδες φουβόνταν τα
κατσόινα.

Έφτασε του κουριτίς βρήκι του
μύλου ανοιχτό οι καλικάτζαραίοι
τούν είχαν ανοίξ'. Μπαίνει μέσα,
λαχτάρ'σει, έχει όμως θάρρος.

Την περικυκλώνουν τα κατσόι-
να. Τ'ν έβαλαν στ' μέσο' κι άρχισαν
να χουρεύουν γύρους:

Τέτοια νύφη δεν την είδα
νάχει μύτη κοντυλένια,
δόντια μαργαριταρένια
κι δος του, χουρό η κουπέλα
κι δος τ' ο καλικάτζαραίοι.

Κι πάλιτραγουδούσαν οι καλικά-
τσαράιοι

Τέτοια νύφη δεν την είδα,
νάχει μύτη κοντυλένια,
δόντια μαργαριταρένια,

Κι χόριβει η κουπέλα ως που
ξημέρωσι κι άντιξει κι ακούστικ από
μακριά να λαλάει ου κόκουρας,κι
λεν τα καλικάτζαράκια

Αστρους κόκοτας λαλεί,
κόκοτας είναι κι ας λαλεί
κόκκινους κόκουτας λαλεί,
φεύγιτι να φεύγουμι.....

Κι προυτού φύγουν φώναξαν τ'ν
κουπέλα τσέδουκαν ένα σακκουλά-
κι κι τσίπαν να μην τ' ανοίξει πρίν
φτάσει στο σπίτι.

Φτάνει στο σπίτι, κακαίκου ου
πέτ' νους.... έρχιτι του κουριτίς' μας
φουρτουμένο όλα τα καλά.

Η μητριά έσκασι απού του
κακός πως γλύτωσι μουρέ....! πως
δεν την πήραν οι καλικάτζαραίοι.

Φώτα στο Τσερβάρι

Οικ. Σπύρου Φαϊτά

Απ' όλες τις Χριστου-
γεννάτικες γιορτές εκείνη
που καρτερούν με κατανυ-
ξη, χαρά αλλά και αγωνία
οι χωριανοί μου οι Τσερβα-
ριώτες είναι τα Φώτα.

Γιατί από παλιά ως τα
σήμερα κρατούν άθικτο και
τηρούν με θρησκευτική
ευλάβεια το έθιμο των
εικόνων.

Ετσι και φέτος. Πάνω
από ογδόντα νοματαίους
μέτρηση στα στασίδια τ'
Αη Νικόλα. Με καλή διάθε-
ση, αθώα πειράγματα και
«χτυπήματα» των τσιμών
των εικόνων στη διάρκεια
αυτής της ιδιότυπης
«δημοπρασίας». Ο επίτρο-
πος Άλκης Ντιναλέξης,
ψυχή της εκκλησιάς διάβα-
ζε τα ονόματα των εικό-
νων.

Ο Μιχάλης Οικονομί-
δης επανελάμβανε και «κατοχύρωνε» την εικόνα σ' αυτόν που έδινε τα
περισσότερα.

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΑ

Το χωριό μου οι Ασπράγγελοι (Δοβρά) προπολεμικά είχε μια ήρεμη κοινωνική ζωή. Η καθημερινή ζωή περιλάμβανε τις αγροτικές ασχολίες, το νοικοκυριό στα σπίτια, και το μόνο που την τάραζε ήταν τα χαρμόσυνα ή άσχημα μαντάτα από τη ξενιτιά. Οι γιορτές ήταν ένα σημαντικό γεγονός, τις ζούσαμε έντονα γιατί μας έδιναν τη δυνατότητα να διασκεδάσουμε συλλογικά ή να συμμετέχουμε στις χαρές των συγχωριανών μας. Οι Αποκριές αποτελούσαν κάτι το ξεχωριστό, γιατί έδινε στους συγχωριανούς την ευκαιρία να επινοήσουν καρναβαλικά θέματα, να μασκαρευτούν και να διασκεδάσουν αυθόρμητα. Καρναβάλια είχαμε και την Καθαρά Δευτέρα αλλά χωρίς μάσκες. Η οικογένειά μου συμμετείχε σε εκείνες αυθόρμητες, απλοϊκές αλλά πάντα διασκεδαστικές αποκριές. Ο πατέρας μου Θωμάς Βαραδίνης όταν βρισκόταν στο χωριό αποκριές γιατί είχε την επαγγελματική του δραστηριότητα στη Ξάνθη, συμμετείχε με το δικό του ξεχωριστό τρόπο στα καρναβαλικά δρώμενα. Θυμάμαι πολύ καλά ορισμένες αποκριάτικες συμμετοχές του πατέρα μου τη δεκαετία του '30, εκτός από μία που θα αναφέρω της δεκαετίας του '20 που τη φέρνω στο νου μου μέσα από τις επαναλαμβανόμενες διηγήσεις του πατέρα μου.

Ο πιπεράς: Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '20 έρχονταν στη Δοβρά ένας Τούρκος πιπεράς από τα Γιάννινα (μέχρι το 1924 που έγινε η ανταλλαγή των μουσουλμάνων των Γιαννίνων) και πουλούσε πιπέρι, μαύρο και ιδιαίτερα κόκκινο για τη Σαρακοστή γιατί μαγείρευαν οι νοικοκυρές μπριάμια, φασολάδες κλπ. Ο πιπεράς έπαιρνε λεφτά ή γαγιτό ή αντικείμενα (παγούρια, χάλκινα, καλαμάρια κτλ) τα οποία πουλούσε στα Γιάν-

νινα. Συνήθως έρχονταν στο χωριό τις απογευματινές ώρες τη Καθαρά Δευτέρα.

Ο πατέρας μου το πρωί μιας Καθαράς Δευτέρας μασκαρεύτηκε σε Τούρκο πιπερά. Από την προηγούμενη μέρα είχε μαζέψει λίγο κοκκινόχωμα και το άλειψε σε δύο άσπρα από λινάτσα τσουβάλια, τα οποία έβρεξε, έτσι ώστε να δείχνουν τσουβάλια κόκκινου πιπεριού. Αφού γέμισε τα τσουβάλια με πουρνοτσέφλια τα ξανάλειψε με κοκκινόχωμα και τα φόρτωσε στο γαϊδούρι το πρωί της Καθαράς Δευτέρας, αλείφοντας ταυτόχρονα τα χέρια του με κοκκινόχωμα. Ξεκίνησε με το γαϊδούρι του και τη πρματέα του από το σπίτι του Δάλλα φωνάζοντας «Ο πιπεράς» και «καλό κόκκινο πιπέρι». Είχε ντυθεί με ρούχα λερωμένα, αλειμμένα με κοκκινόχωμα, γανωμένο πρόσωπα και φόρεσε και τούρκικο σαρίκι. Άρχισε να κατηφορίζει το χωριό πολύ γρήγορα έτσι ώστε οι νοικοκυρές να βγαίνουν από τα σπίτια τους μετά το πέρασμά του και να διερωνώνται γιατί ήρθε τόσο πρωί ο πιπεράς και γιατί δε σταματά να αγοράσουμε πιπέρι. Όμως τον πρόλαβε και τον συνάντησε έξω από το σπίτι της η συγχωριανή Γεωργονάνου, η οποία πηγαίνοντας να του προσφέρει πίτα, ήρθε κοντά του, τον κοίταξε περίεργα και τραβήχτηκε πίσω μόλις είδε ότι μέσα από το πουκάμισο φορούσε Ευρωπαϊκή φανέλα πεντακάθαρη, λέγοντάς του «δε σου δίνω πίτα γιατί δεν είσαι ο πιπεράς». Ο πατέρας μου τη ρώτησε «κατάλαβες ποιος είμαι;» και τότε αναγνωρίζοντας τη φωνή του είπε «πώς μασκαρεύτηκες έτσι μωρ' Θωμά». Ο πατέρας μου της απάντησε «μη λες τίποτα σε κανένα σήμερα» και συνέχισε τη γρήγορη πορεία στο χωριό χωρίς να σταματήσει πουθενά και μετά εξαφανίστηκε έξω από το χωριό.

Πίσω στο χωριό οι νοικοκυρές ήταν ανάστατες με τα καμώματα του πιπερά που δε σταματούσε πουθενά, άλλες τάβαζαν με τον εαυτό τους που δεν πρόλαβαν και άλλες διερωνούνταν σε ποιο μέρος να στάθηκε.

Όταν το απόγευμα της Καθαράς Δευτέρας έκανε την εμφάνιση ο κανονικός πιπεράς, οι νοικοκυ-

ΒΕΑΤΡΙΚΗ ΒΑΡΑΔΙΝΗ - ΜΕΡΤΖΙΟΥ

ρές άρχισαν να αντιλαμβάνονται ότι κάποιος τον υποδύθηκε από το χωριό και κατά το βραδάκι διέρρευσε ότι ο ψεύτικος πιπεράς ήταν ο Θωμάς Βαραδίνης.

Τα δαντελένια γαϊδούρια: Στα τέλη της δεκαετίας του '20 ο πατέρας μου συγκέντρωσε τις Αποκριές γύρω στα οκτώ γαϊδούρια τα οποία έντυσε με γυναικεία μακριά δαντελένια βρακιά στα πόδια και αφού μασκαρεύτηκαν με την παρέα του, παρέλασαν σε όλο το χωριό σταματώντας να πάρουν τα δώρα τους από κάθε σπίτι, πίτες, γλυκά, κρασί, και το βράδυ το γιόρτασαν στο σπίτι μας.

Ο Ξυλοπόδαρος: Στις αρχές της δεκαετίας του '30, έφτιαξε ο πατέρας μου ξυλοπόδαρο ύψους 1.50 μέτρο το καθένα, όπως του είχαν ζητήσει ορισμένοι νέοι του χωριού. Όμως οι νέοι δοκίμασαν να προχωρήσουν αλλά δεν τα κατάφεραν. Έτσι αποφάσισε ο ίδιος να τα χρησιμοποιήσει και πραγματικά τα κατάφερε. Αφού μασκαρεύτηκε κατηφόρισε από το σπίτι μας μέχρι την πλατεία του χωριού με τα ξυλοπόδαρα, όπου οι συγχωριανοί συγκεντρώθηκαν να θαυμάσουν ένα γίγαντα ύψους 3,30 μέτρα περίπου (1,80m το ύψος του πατέρα μου), προσπαθώντας ταυτόχρονα να μαντέψουν ποιος είναι.

Η καμήλα: Στη Ξάνθη υπήρχε και διασώζεται μέχρι σήμερα το έθιμο της καμήλας. Έτσι στα τέλη της δεκαετίας του '30 ο πατέρας μου προσπάθησε την Καθαρή Δευτέρα να το παρουσιάσει. Έβαλε δύο συγχωριανούς με άρβυλα να κάνουν τα πόδια της καμήλας σκεπασμένοι, ώστε μόνα τα πόδια τους να φαίνονται. Επάνω τους έβαλε ένα καφέ σεντόνι και πάνω από αυτό ξεπρόβαλε ένας ψεύτικος άνθρωπος από λινάτσα γεμάτη με χόρτα με μπέρτα στην πλάτη του και καπέλο στο κεφάλι του, που στηρίζονταν σε ένα ξύλο που το κρατούσε ο ένας από τους δύο συγχωριανούς που ήταν σκεπασμένοι και με αυτό το ξύλο γυρνούσαν τον άνθρωπο δεξιά-αριστερά. Πλαισίωσαν την καμήλα με δύο γαϊδούρια, με σακκούλια, κανίστριες για να μαζεύουν τις πίτες και βαρελάκια για το κρασί που τους κερνούσαν καθώς περνούσαν από τα σπίτια. Αυτοί που συνόδευαν το μικρό καραβάνι είχαν γανωθεί στα πρόσωπά τους (χωρίς μάσκες γιατί ήταν Καθαρά Δευτέρα). Το βράδυ κάθησαν στο σπίτι του Κώστα Οικονόμου πάνω από το καφενείο του Καραγιάννη όπου άπλωσαν τα κεράσματα και γλάνθησαν με τα όργανα του χωριού μέχρι το πρωί.

Ο τραυματίας: Στα τέλη της δεκαετίας του '30 ο πατέρας μου έντυσε ένα φίλο του με ρούχα στρατιωτικά με τα χέρια σταυρωτά μπροστά στο στήθος και μάσκα. Έπειτα έφτιαξε ένα ψεύτικο άνθρωπο με ρούχα στρατιωτικά και έδεσε το σώμα του μπροστά από τον αληθινό μασκαρά, ενώ τα πόδια του κρέμονταν πίσω, με αποτέλεσμα να γίνεται δυσδιάκριτο το ποιο είναι ο αληθινός μασκαράς όταν πήγαν στην πλατεία του χωριού.

ΠΑΠΙΓΚΟ

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΙΑ

Το Πάπιγκο, συνεχίζοντας τη γνωριμία με τα τουριστικά θέρετρα της Ευρώπης, προγραμματίζει εκδρομή από **26-03-2006** έως **2-4-2006** στα πιο φημισμένα ορεινά Κέντρα των Αυστριακών Άλπεων και συγκεκριμένα **ΤΣΕ ΑΜ ΖΕΕ-ΚΙΤΣΜΠΥΛ ΖΕΕΦΕΛΝΤ** και φυσικά στο πιο χαρακτηριστικό περιβαλλοντικό οικιστικό Σύνολο της Αυστρίας το **ΤΥΡΟΛΟ**.

Θα επισκεφτούμε διάφορα χωριά της περιοχής εκ των οποίων το **ΛΕΧ ΑΜ ΑΡΛΕΜΠΕΡΓΚ**, στο οποίο οι τοπικές αρχές για να προστατεύσουν το φυσικό περιβάλλον περιόρισαν τον αριθμό των προσφερόμενων καταλυμάτων.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ-ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (ΕΩΣ 28-02-2006) ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΙΓΚΟΥ ΣΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ 2653041931

Για τον κ. Πρόεδρο της «Ένωσης Ζαγορισίων Αθηνών»

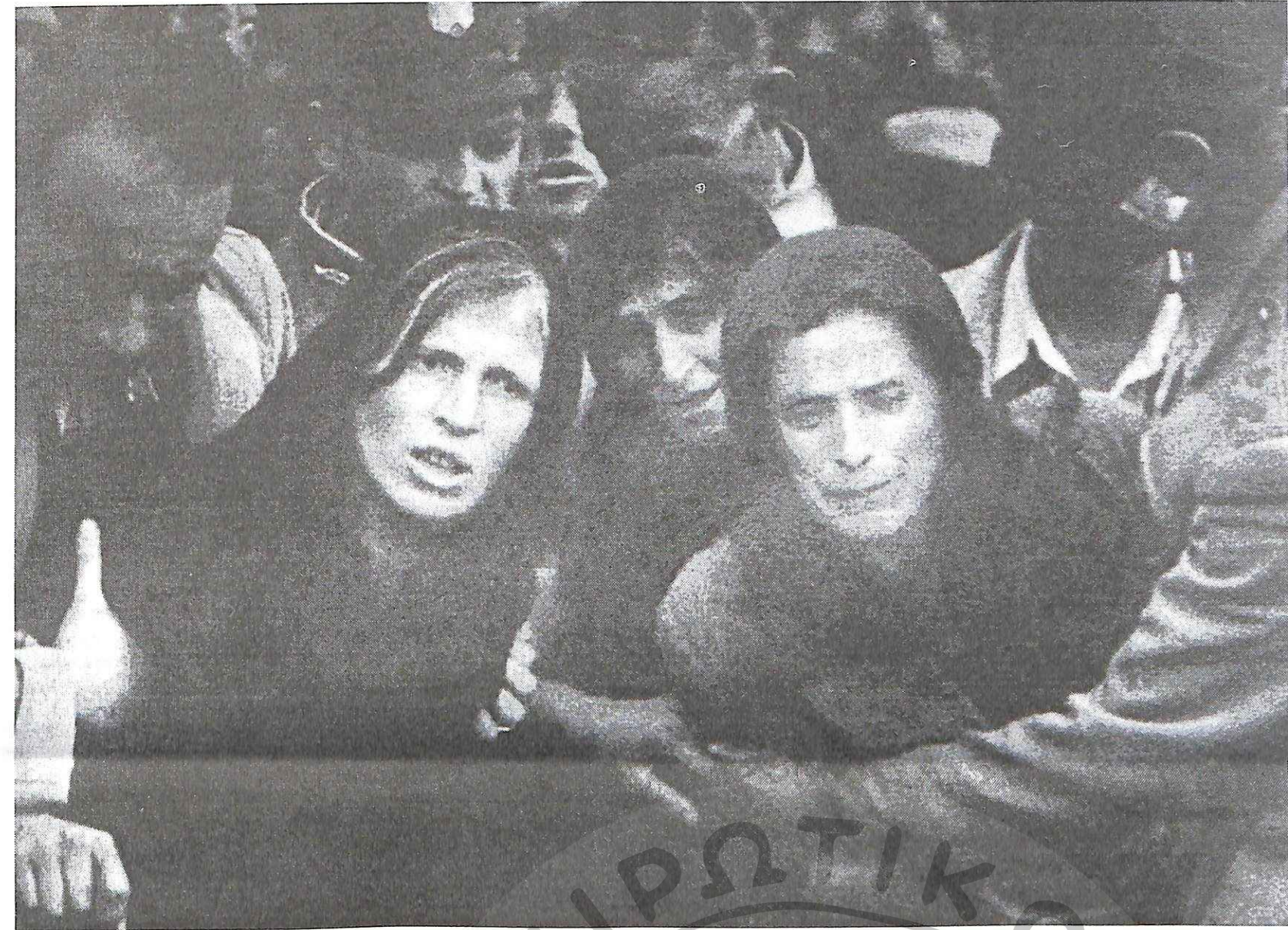
Πήραμε με FAX και τις δυο επιστολές του κ. Αριστόβουλου Χρόνη, προέδρου της ΕΖΑ με τις οποίες απαντά τόσο στο κείμενο του κ. Απ. Ντιναλέξη, όσο και στο σχόλιό μας που αφορούσε στο ρεπορτάζ του στα «Ζαγορισιανά Νέα» για το Πάρκο του ABRUZZO που δημοσιεύτηκαν στο τεύχος Ιανουαρίου του περιοδικού μας.

Οι εν λόγω απαντήσεις θα δημοσιευθούν στο τεύχος Μαρτίου, μιας και η ύλη του τεύχους του Φεβρουαρίου έχει ήδη συμπληρωθεί και βρίσκεται στο τυπογραφείο, με σχετικές διευκρινιστικές απαντήσεις, τουλάχιστον σ' ότι αφορά στο ABRUZZO.

Χωρίς παρά πέρα συνέχεια εκ μέρους μας.

«Ζ»

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΜΙΑ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Διπλή, μάλλον η αφορμή για το κείμενο τούτο. Από τη μια η πιο κάτω φωτογραφία από το γνωστό Λεύκωμα του Κ. Μπαλάφα «ΤΟ ΑΝΤΑΡΤΙΚΟ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ» αποτυπωμένη μάλιστα σε δυο διαφορετικές σελίδες του (48-153).

Μια φωτογραφία που έγινε εμβληματική των δεινών και της οδύνης των πέτρινων χρόνων. Λέω εμβληματική, γιατί πολύ συχνά τη βλέπουμε να σηματοδοτεί διάφορα δραματικά γεγονότα εκείνης της εποχής.

Κι όμως, τα πρόσωπα της φωτογραφίας, του πραγματικού γεγονότος στο οποίο αυτή παραπέμπει, φαίνεται να αγνοούνται από τον ίδιο το φωτογράφο Κ. Μπαλάφα. Γιατί και στις δύο φωτογραφίες του Λευκώματος οι λεζάντες τους επιβεβαιώνουν την άγνοια. Στη μια ο Κ. Μπαλάφας γράφει «ολομόναχες θα ζουν πια στο ρημαγμένο τόπο χωρίς όνειρο κι ελπίδα» και στην άλλη «Μάνα, δίπλα στον πόνο, σ' αντάμωσαν και σ' είδαν οι αιώνες».

Όμως και τα πρόσωπα της φωτογραφίας (και όχι μόνο το γεγονός) είναι κι αυτά γνωστά και

πολλές φορές ήθελα ν' αναφερθώ σ' αυτά.

Την απόφαση να το κάνω σήμερα συνέτεινε η δεύτερη αφορμή: Ο θάνατος, πολύ πρόσφατα, του κεντρικού προσώπου της εν λόγω φωτογραφίας, αυτό της οδυρόμενης νέας γυναίκας που στηρίζεται από δικούς της και συγχωριανούς. (Δεξιά στη φωτογραφία διακρίνεται ο γνωστός Τσερβαριώτης γιατρός Βαγγέλης Εμμανουήλ). Εκείνος της Δωροθέας (Θέας) Λίλη, που στη φωτογραφία εξουθενωμένη, 29 χρονή κοπέλα, αποχωρίζεται τον 35χρονο άντρα της τον Τσερβαριώτη δάσκαλο και έφεδρο αξιωματικό Αναστάσιο Λίλη που σκοτώθηκε στο Καλπάκι, εντεταλμένος σαν ειδικός, στο καθάρισμα της περιοχής από τις νάρκες των Γερμανών, που πριν ένα μήνα είχαν φύγει από την Ελλάδα.

Αυτό το τραγικό περιστατικό

η συγκυρία τόφερε να το βιώσω προσωπικά, 12χρονο παιδί τότε. Ήταν εκεί γύρω στο δεύτερο 15ήμερο του Νοέμβρη του 1944. Εκείνο το απόγευμα ο πατέρας μου λέει: «Απόψε ο Λάκης (εικοσάχρονος ξάδερφός μου) θα πάει για άλεσμα στην Οπάια (υδρόμυλος των Δολιανών), να σου φορτώσω την φοράδα να πας κι εσύ μαζί του;» Άλλο που δεν ήθελα...

Φορτώσαμε τα ζώα και ξεκινήσαμε. Δυο ώρες δρόμο ο μύλος της Οπάιας από το χωριό. Σουρούπιωμα φτάσαμε στο Καλπάκι. Εκεί στη στροφή όπου η σπηλιά Κατσιμήτρου είδαμε πολύ κόσμο μαζεμένο.

Στην ερώτηση «τι συμβαίνει» η απάντηση: «χτυπήθηκε από νάρκη ο Τάσιος Λίλης»... Ο Λάκης Γκάρτζιος (ο ξάδερφός μου) ήταν και συγγενής του Τάσιου. Σε λίγο είδαμε να τον βγάζουν πάνω σ' ένα πρόχειρο φορείο με συμπαραλασμένα πόδια και να τον φορτώνουν σ' ένα κάρο (που αυτοκίνητο τότε) για να τον μεταφέρουν στα Γιάννινα. Δεν έφθασε ζωντανός, πέθανε στο δρόμο από αιμορραγία, όπως μάθαμε.

Κηδεύτηκε στα Γιάννινα με τιμές συνοδευόμενος από δυο ομάδες ανταρτών, μια του ΕΔΕΣ και μια του ΕΛΑΣ. (Ύστερα από λίγο, αρχές Δεκεμβρη, άρχισαν οι γνωστές συγκρούσεις και το αλληλοφάγωμα).

Στο ίδιο Λεύκωμα της φωτογραφίας στην οποία αναφερόμαστε υπάρχει και αυτή της κηδείας του Τάσιου Λίλη (που αναδημοσιεύουμε).

Αυτά για την Ιστορία, μιας άραχλης εποχής.

Β. Τζιόδας

ΝΕΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΚΑΠΕΣΟΒΟΥ

Σε τόπους μακρινούς, αλλά οικείους

Αφιερωμένο στην ξενιτιά των Καπεσοβιτών ανοίγεται στο παρελθόν προσφέροντας ένα «άρωμα» πραγματικής τοπικής ιστορίας

Κάθε χρόνο και καλλίτερο το Ημερολόγιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Καπεσόδου. Το φετινό καλλίτερο απ' όλα. Το ρεπορτάζ στον «Ηπ. Αγώνα» του κ. Καραμήτσου, μας καλύπτει απόλυτα.

Συγχαίρουμε το Σύλλογο και ευχόμαστε κάθε χρόνο και πιο καλό το Ημερολόγιό του.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

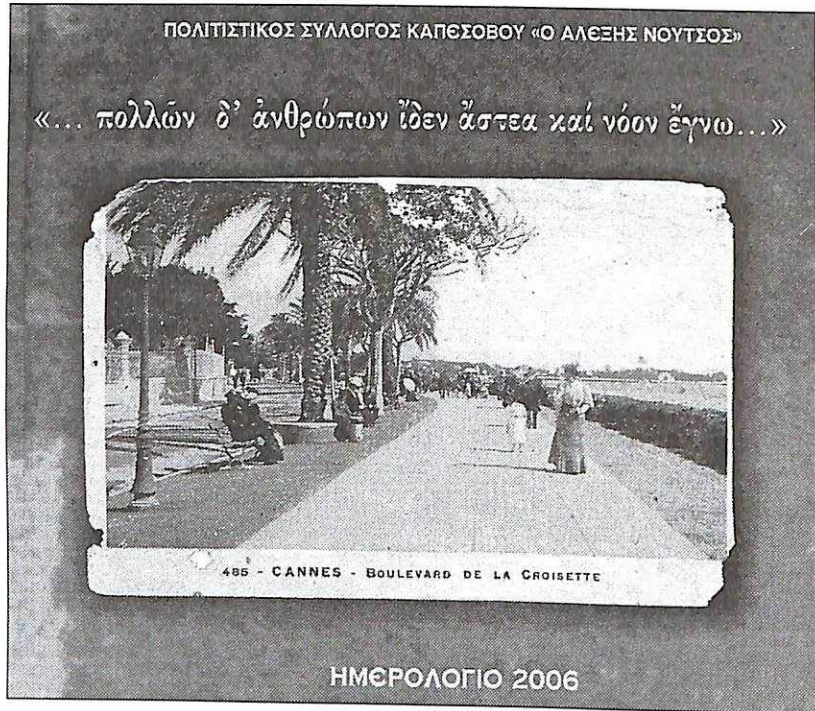
Ρεπορτάζ:
ΦΙΛΗΜΩΝ ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΣ

Τι είναι αυτό που έκανε τους Ζαγορίσιους να ξενιτευτούν; Ποιος να ξέρει, οι λόγοι θα είναι πάνω από ένας. Σίγουρα όμως η ένδειξη του τόπου τους, η φτώχεια και η έλλειψη φυσικών πόρων τους ώθησε να φύγουν, τους «διέσπειρε στους τέσσερις ορίζοντες για να διακριθούν και να καζαντήσουν» όπως γράφει ο Θουκυδίδης Παπαγεωργίου.

Το γράφει στον πρόλογο του ημερολογίου για το 2006 που εξέδωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καπεσόδου «Ο Αλέξης Νούτσος» και είναι αφιερωμένο στην ξενιτιά κάτω από το γενικό τίτλο «... πολλών δ' ανθρώπων ίδεν άσπεα και νόον έγνα...».

Μετά από μια πολύ όμορφη σειρά ημερολογίων τα τελευταία χρόνια, είναι λογικό για τους Καπεσοβίτες να στρέφουν το βλέμμα τους στη μετανάστευση και τη δική τους διασπορά, αφού όπως λέει και ο Παπαγεωργίου «Τεργέστη, Βιέννη, Βλαχιά, Μόσχα, Οδησσός, Πόλη, Σμύρνη, Κάιρο, Γιοχάνεσμπουργκ ακούγονται σε μας τους Καπεσοβίτες, τόπο τόσο οικείο, τόσο κοντινοί, δικοί μας...». Είναι όντως λογικό. Ακόμα και σήμερα, αν ρίξεις μια ματιά στα σπίτια του χωριού ή ανοίξεις τα μπαούλα και τα συρτάρια των οικογενειών μας βρεις φωτογραφίες, γράμματα, σημάδια μιας άλλης ζωής, συχνά βασανισμένης, συχνά πολυτελούς, σίγουρα όμως ενδιαφέρουσας: Τη ζωή του μετανάστη.

Η εικόνα βέβαια της μετανάστευσης στο Ζαγόρι δεν έχει τα τυπικά χαρακτηριστικά που έχουμε στο μυαλό μας για τους Εργάτες στην Αμερική το '20 ή στη Γερμανία μεταπολεμικά. Στο Ζαγόρι τον τόνο το δίνει το εμπόριο, οι οικογένειες που κρατάνε στα χέρια τους ένα νευραλγικό πόστο στη διακίνηση των προιόντων στην οθωμανική αυτοκρατορία. Γι' αυτό και η πρώτη εικόνα που περιγράφει το βιβλίο αυτό είναι του Κωστάκη, το 1750 που τον ξεπροβόδιζουν οι συγγενείς ως τη Μεγάλη Ράχη έξω από το χωριό για να τον

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2006

παραλάβει παρακάτω στο ποτάμι το караβάνι του Ρόβα και να τον πάει στη Βλαχιά όπου δουλεύουν ο πατέρας και ο θείος του.

Σ' αυτό το πλαίσιο, στην περιγραφή αυτού του φαινομένου της κοινωνικής ανέλιξης των δικών τους ανθρώπων το 18ο και 19ο αιώνα, οι σημερινοί Καπεσοβίτες κάνουν στο ημερολόγιό τους κάτι απλό αλλά συνάμα και καίριο: Καταγράφουν ονόματα και βιογραφικά, καταγράφουν δηλαδή αυτούς που διέπρεψαν στην ξενιτιά, αλλά και αυτά που άφησαν πίσω τους (κληροδοτήματα, δωρεές κ.α.) και φαίνονται ακόμα στο χωριό. Μπορεί στο χωριό τους αυτό να είναι κάτι εύκολο –αν και είμαστε σίγουροι ότι και πολλοί νεότεροι Καπεσοβίτες θα αγνοούν την τοπική ιστορία– μπορεί επιπλέον, αυτό να είναι κάτι ακόμα πιο εύκολο για τους επιστήμονες Καπεσοβίτες (κι έχει πολλούς το χωριό, ακόμα και ιστορικούς), για όλους εμάς όμως τους υπόλοιπους τέτοιες καταγραφές λειτουργούν εκπαιδευτικά, μαθαίνουν. Και μπορεί, ποιος ξέρει, να μας δίνει κι ένα παραπάνω ερέθισμα να μάθουμε ακόμα περισσότερα πράγματα για τον εαυτό μας και την καταγωγή μας σε τούτο τον πλούσιο σε ιστορία τόπο. Έτσι για παράδειγμα, από το ημερολόγιο μαθαίνουμε για τους Πασχάληδες, και την Πασχάλαιο Σχολή που χτίστηκε το 1861 και αν ανέβουμε ως το χωριό θα τη δούμε ακόμα τη Σχολή να στέκεται περήφανη στον άγριο και ορεινό τόπο κάτω από την πλατεία και αν είμαστε τυχεροί μπορεί να μας δείξουν και τη Χάρτα του Ρήγα που φυλάσσεται εκεί, μια από τις 18 αυθεντικές που υπάρχουν σήμερα

σουν αφού πρόκειται για μια έκδοση καλαίσθητη, με όμορφα τυπογραφικά στοιχεία, επιμελημένη και πολυτελής. Είναι φτιαγμένη από ανθρώπους που ξέρουν τον τόπο, αλλά διαισθάνονται κιόλας ότι ο πραγματικός πολιτισμός ξεπερνά τα στενά τοπικά όρια και απευθύνεται σε όλο τον κόσμο χωρίς περιορισμούς. Και είναι και άνθρωποι ευαίσθητοι γιατί αλλιώς δεν θα σκέφτονταν να κάνουν μια αναφορά και σε εκείνους τους μετανάστες τους που δεν «καζάντησαν» τελικά, αλλά πέρασαν τη ζωή τους σε «χαμηλές πτήσεις», μόνοι, θλιμμένοι, άρρωστοι και φτωχοί εκεί στα ξένα. Χρειάζεται η αναφορά για να μην μένει μόνο η ωραιότητα που αφήνει η διήγηση για την ακμή και τον πολιτισμό του παρελθόντος.

Τα κείμενα του ημερολογίου έγραψαν η Ανδρονίκη Ζούκη-Γκούρη, ο Απόστολος Ντιναλέξης και ο Θουκυδίδης Παπαγεωργίου, τις φωτογραφίες τράβηξε ο Δημήτρης Ψυχούλας και τη συνολικά επιμέλεια είχε ο Απόστολος Ντιναλέξης. Ο σύλλογος του Καπεσόδου κατάφερε για μια ακόμα χρονιά να φτιάξει ένα ημερολόγιο που «διαβάζεται» σαν μυθιστόρημα και αφήνει «σημάδια» πίσω του.

ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ

Πρόσφατα η Βιβλιοθήκη μας εμπλουτίστηκε με ένα υπέροχο Φωτογραφικό Λεύκωμα με το χαρακτηριστικό τίτλο: «Αναδρομή στο χρόνο 1895-1970 Βρυσοχώρι Ζαγορίου».

Πρόκειται για μια πολυτελή έκδοση σε μεγάλο μέγεθος όπου στις 285 σελίδες του δημοσιεύονται παλιές φωτογραφίες από τις κοινωνικές εκδηλώσεις των κατοίκων του Βρυσοχωρίου πριν από τη δεκαετία του '50 και νεωτέρων χρόνων καθώς και φωτογραφίες τοπίων εξαιρετικού κάλλους της περιοχής.

Η ωραία αυτή πρωτοβουλία ανήκει κυρίως στην κ. **Ευτυχία Οικονόμου-Γεωργοπούλου** η οποία συγκέντρωσε το μεγαλύτερο αριθμό φωτογραφιών και τις ταξινομήσε κατά ενότητες και χρονολογική σειρά, συνοδεύοντάς τες με ωραία και γλαφυρά κείμενα. Αξίζουν θερμά φωτισμού και Ορειβατικού Συλλόγου Βρυσοχωρίου, που με υπευθυνότητα και δωσαν ένα οπουδαίο πνευματικό έργο συνεχίζοντας την πλούσια πολιτιστική παράδοση του Ζαγορίου.

Το «Ζ» μας

Βιβλία

Πέτρου Φραγκούλη

«Εξόδου το ανάγνωσμα»

Πήραμε στο περιοδικό μας το τελευταίο πόνημα του καθηγητή Πέτρου Φραγκούλη με τίτλο: «Εξόδου το ανάγνωσμα».

Αντί άλλης παρουσίασης, αναδημοσιεύουμε τον πρόλογο του συγγραφέα που είναι άκρως κατατοπιστικός για το περιεχόμενο του βιβλίου του.

«Ζ»

.... Ολίγα λόγια (αντί για πρόλογο)

Η συγγραφή αυτή είναι η δεύτερη που επιχειρώ.

Το πρώτο μου λογοτεχνικό βιβλίο εκδόθηκε περίπου και είχε τον τίτλο:

Ζαγόρι-χαλασιά μου.

Η κριτική που έλαβα με στήριξε, ώστε να γράψω ξανά.

Ετούτο το ονόμασα: της Εξόδου το ανάγνωσμα.

Περιέχει ιστορήματα από την περίοδο 1947-1949, δρώμενα, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους στο ωριό μου το Σκαμνέλι, με πρωταγωνιστές ανθρώπους του.

Εξοδος του κόσμου καθημερινή, μέσα από την τραγική κατάσταση, όπου εγκλωβιστήκαν, μέχρι και την οριστική που άδειασε τελείως ο τόπος, σκόρπισε ο πληθυσμός εδώ κι εκεί, βρέθηκε στο πουθενά.

Το βιβλίο αυτό δε γράφτηκε, για να γίνω από τη μεριά μου τιμητής ή κριτής όσων έγιναν τότε, είτε από τα δεξιά, είτε από τα αριστερά.

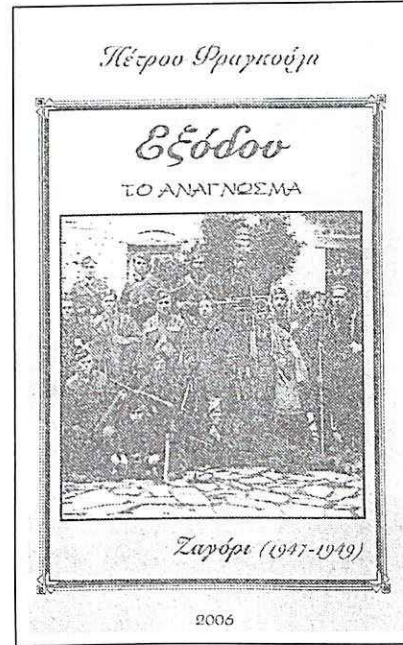
Όσοι περιμένουν να δικαιωθούν οι απόψεις τους διαβάζοντας τα γραπτά μου, θα απογοητευτούν.

Προσπάθησα να μείνω έξω από κριτική, τέτοιο ρόλο τον κρατώ μονάχα για τον εαυτό μου. Άφησα τους αφηγητές να περιγράφουν τα γεγονότα, όπως εκείνοι τα έζησαν κι εγώ κατέγραψα με τον τρόπο μου την οπτική κάθε πλευράς, τη δέχτηκα όπως μου την παρουσίασαν, για ναάιναι αυθεντική. Το αξιόπιστο και η παραδοχή απομένει να κριθεί από τους αναγνώστες νηφάλια κι αντικειμενικά, αφήνοντας στην άκρη θέσεις κι απόψεις προσωπικές.

Λίγο δύσκολο βέβαια ετούτο, το παραδέχομαι, αυτοκριτική δεν είναι για τον καθένα.

Η ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΔΙΔΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ – ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ Τ.Ε.Ε. ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (ΕΚΘΕΣΗ, ΓΝΩΣΤΟ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ, ΛΑΤΙΝΙΚΑ)

ΤΗΛΕΦΩΝΟ 2651039394 - ΚΙΝΗΤΟ 6948873593

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα εγκλώβισαν αγνούς αγωνιστές που πάλευαν για ένα καλύτερο αύριο αλλά βρέθηκαν αντιμέτωποι σ' έναν αδελφοκτόνο πόλεμο, πιστεύοντας με φανατισμό στη δική του αλήθεια ο καθένας.

Κι ο τόπος μας πλήρωσε ακριβά, γιατί από τα χρόνια τα παλιά περισεψαν οι εφιάλτες ταγοί κι από εδώ κι από εκεί που έμπαζαν τους Ξέρξες από παντού και μας οδηγούσαν συντεταγμένα μέσα από ανοιχτές κερκόπορτες στην καταστροφή.

Αυτή είναι η δική μου κατάθεση. Στο βιβλίο υπάρχουν και κομμάτια δίχως αφηγητή.

Κι αυτά στηρίζονται σε πραγματικά περιστατικά, κίνητρο για το συγγραφέα να προσπαθήσει να σκαρώσει πρωτόλεια.

Τι κατάφερα; Τόλμησα να εκτεθώ, σχωρέστε με για το αποτέλεσμα.

Οι σπουδές μου δυστυχώς δε με βοηθάνε.

Για όσους δεν το γνωρίζουν, ο συγγραφέας είναι πτυχιούχος φυσικός κι ασχολείται τριάντα χρόνια τώρα με φροντιστήρια στη Σαλονίκη.

Εν καταλειδί, αν αναρωτιέστε τι έχω να μολογήσω, δε μένει παρά να διαβάσετε και παρακάτω.

Πέτρος Θ. Φραγκούλης

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ζαγορίσια τιμή σε νομάρχη και δημάρχους

Ο νομάρχης και οι τρεις δήμαρχοι του Ζαγορίου ήταν τα τιμώμενα πρόσωπα στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή στην Αθήνα από την Ένωση Ζαγορισίων.

Ο νομάρχης **Αλέξανδρος Καχριμάνης**, στο χαιρετισμό του, ευχαρίστησε τους οργανωτές για την τιμή που του έκαναν και έδωσε έμφαση στη βούληση της νομαρχιακής αρχής για βελτίωση των υποδομών στο νομό.

«Στόχος μας είναι η δημιουργία καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και προοπτικών ανάπτυξης σε περιοχές που μέχρι πρόσφατα βίωναν την εγκατάλειψη και την απομόνωση», είπε ο κ. Καχριμάνης. Παράλληλα, χαρακτήρισε «γιγαντιαίο για τις δυνατότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης» το πρόγραμμα έργων. «(Το πρόγραμμα έργων) ανα-

προσαρμόζεται βάσει των πραγματικών αναγκών που διαπιστώνουμε στη διάρκεια συχνών περιοδειών μας. Στις προτεραιότητές μας είναι και το Ζαγόρι, το οποίο με τις υποδομές που αποκτά και τη λύση χρονιζόντων προβλημάτων, να είστε βέβαιοι ότι σιγά-σιγά αποκτά νέα δυναμική», τόνισε ο νομάρχης, απευθυνόμενος στα μέλη της Ένωσης Ζαγορισίων.

Με τα καλύτερα λόγια μίλησαν όμως για το νομάρχη και οι τρεις δήμαρχοι του Ζαγορίου –ο **Βασίλης Σπύρου** (Ανατολικό Ζαγόρι), ο **Γαβριήλ Παπαναστασίου** (Κεντρικό Ζαγόρι) και ο **Γιώργος Σουκοδέλος** (Τύμφη). Οι τρεις τους, που ήταν επίσης τιμώμενα πρόσωπα, αναφέρθηκαν στην άριστη συνεργασία που έχουν με το νομάρχη.

ΕΚΔΟΣΗ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ 2006

Πήραμε το αρκετά φροντισμένο Ημερολόγιο της «ΕΝΩΣΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ» και συγχαίροντες ευχαριστούμε.

Για την έκδοση του Ημερολογίου συνεργάστηκαν οι παρακάτω Αδελφότητες της Ομοσπονδίας μας:

- ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΩΝ
- ΒΙΤΣΑΣ
- ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ
- ΔΙΠΟΤΑΜΟΥ
- ΕΛΑΤΟΧΩΡΙΟΥ
- ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ
- ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΩΝ
- ΜΕΣΟΒΟΥΝΙΟΥ
- ΠΑΠΗΤΚΟΥ
- ΠΕΤΡΑΣ
- ΣΙΤΣΑΙΝΩΝ
- ΣΚΑΜΝΕΛΙΟΥ

ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

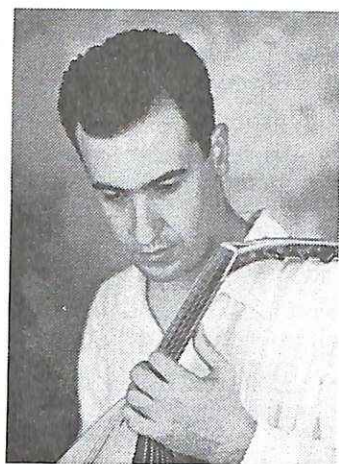

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2006

Δραστηριότητες Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισίων

Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων τα τελευταία χρόνια έχει συνδράμει αποφασιστικά στη διερεύνηση του Ζαγορισίου πολιτισμού, αφενός με τη λειτουργία του τμήματος διδασκαλίας λαϊκών χορών και αφετέρου με τις δισκογραφικές του εκδόσεις. Τον Αύγουστο του 2000 εξέδωσε μουσικό CD με τίτλο «Τραγούδια που λέμε στο Ζαγόρι» με τον Γρ. Καψάλη, τον Μάιο του 2002 με έναν άλλον αξιόλογο μουσικό τον Λευτέρη Σαρρέα εξέδωσε CD με τίτλο «Ζαγορίσιο Ζιαφέτι» και τον Ιούνιο του 2004 την τρίτη κατά σειρά έκδοση με τίτλο «Ο Γρηγόρης Καψάλης συναντά τον Γιάννη Παπακώστα και τον Χρήστο Ζώτο». Η τελευταία έκδοση αποτελείται από 2πλό CD καθώς επίσης και ένα DVD όπου στα ψηφιακά του «αυλάκια» καταγράφονται στιγμιότυπα των ηχογραφήσεων, αλλά και μουσικές στιγμές του Γρ. Καψάλη. Και οι τρεις εκδόσεις του Συνδέσμου είχαν μεγάλη απήχηση στους φίλους της Παραδοσιακής μουσικής και πολύ καλή κριτική από τον Αθηναϊκό τύπο.

Πέραν αυτών, ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων διευρύνει τις πολιτιστικές του δραστηριότητες στα μουσικά δρώμενα της πόλης ανοίγοντας νέο κύκλο εκδηλώσεων με τίτλο «Μουσικές διαδρομές». Στο πλαίσιο αυτών επέλεξε να παρουσιάσει ως πρώτη «Τα Δημοτικά του Γραμμοφώνου». Η εκδήλωση θα πραγμα-

Παναγιώτης Λάλεζας

τοποιηθεί την **Παρασκευή 3 Μαρτίου 2006** στην αίθουσα του Μεγάρου της Ε.Η.Μ. στις 8:00 το βράδυ.

«Τα τραγούδια του Γραμμοφώνου» πρωτοκυκλοφόρησαν με τους σπουδαιότερους ερμηνευτές και σολίστες του προηγούμενου αιώνα. Όπως Γ. Παπασιδέρης, Κ. Ρούκουνας, Δ. Αραπάκης, Γ. Μηττάκη, Ρ. Αραμπατζή, Ρ. Εσκενάζη και από τα κλαρίνα Ν. Καρακώστας, Κ. Γιαούζος, Χ. Μαργέλης, Κ. Χαρισιάδης, ερμηνευτές και δεξιόχενες μουσικοί που σ' εμάς τους νεότερους φαντάζουν ως ήρωες παραμυθιών. Η παράσταση αυτή παρουσιάστηκε φέτος το χειμώνα στην Αθήνα και στην τηλεόραση με τους κορυφαίους, Παναγιώτη Λάλεζα και Νίκο Φιλίππιδη.

Ο Παναγιώτης Λάλεζας γεννήθηκε στην αρχαία Κόρινθο το 1973. Μελετώντας τους μεγάλους του γραμμοφώνου μύηθηκε στον αμανέ, στο σμυρνάϊκο και στο κλέφτικο. Έχει παρακολουθήσει μαθήματα Βυζαντινής μουσικής και παίζει λαούτο, κλαρίνο κ.ά. Συνεργάστηκε με το ΤΕΙ Ηπείρου όπου δίδαξε φωνητική. Με πρώτη δισκογραφική παρουσία στα εννέα του χρόνια, έχει στο ενεργητικό του 21 προσωπικές δισκογραφικές δουλειές και 15 συμμετοχές. Έχει συνεργαστεί με τους σπουδαιότερους μουσικούς και τραγουδιστές της χώρας μας όπως Γ. Βασιλόπουλος, Γρ. Καψάλης, Γ. Κόρος, Χ. Ζώτος, Ν. Φιλίππιδης, Χ. Αηδονίδης, Τ. Βέρρα, Σ. Κολλητήρη, Γ. Νταλάρας, Γλυκερία, Ε. Βιτάλη, Μπ. Τσέρτος και από το 2003 είναι μόνιμο στέλεχος της ορχήστρας Εστούδιαντίνα

Ο Νίκος Φιλίππιδης γεννημένος στην Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο) Κονίτσης, γόνος μουσικής οικογένειας, από τους πλέον αξιόλογους κλαρινίστες της Ελλάδας. Πρωτοεμφανίστηκε στα Πανηγύρια της Κόνιτσας κοντά στον πατέρα του, ενώ στην Αθήνα συμμετείχε σε παραστάσεις χορευτικών συγκροτημάτων. Με πολλές δισκογραφικές παρουσίες και κύρια στα τραγούδια της «Μακεδονίας» και «Θράκης» με την Ξανθίπη Καραθανάση και Χρ. Αηδονίδη αντίστοιχα. Έχει συνεργαστεί με όλους τους μεγάλους ερμηνευτές και μουσικούς. Στα «Δημοτικά του Γραμμοφώνου» μπορεί κανείς να διακρίνει στο παίξιμό του τότε τον Καρακώστα και τότε τον Γιαούζο όταν καταπνέεται με τις δημιουργίες τους, αφήνοντας για λίγο το προσωπικό του ύφος της ιδιαίτερής του πατρίδας, της Κόνιτσας.

Η συντροφιά συμπληρώνεται ακόμη με το **Βασίλη Σμάνη**, χαρι-

Νίκος Φιλίππιδης

σματικό τραγουδιστή και διακεκριμένο μουσικό, ενώ δε θα μπορούσε να λείπει ο **Κώστας Φιλίππιδης**, δεξιόχενος του λαούτου με τεράστια πείρα.

Το ρεπερτόριο αυτής της εποχής αποτελείται από παραδοσιακά και αρκετά τραγούδια με επώνυμο συνθέτη και στιχουργό με ποικίλα θέματα όπως της αγάπης, κλέφτικα, της ξενιτιάς κ.ά. Αν σας γοητεύει η εποχή του γραμμοφώνου, σας περιμένουμε και σίγουρα η παρέα μας θα σας ταξιδέψει εκεί.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Αδελφότητα του Αγίου Μηνά, όρισε ως ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου, τις 12 Μαρτίου 2006 και ώρα 10:30 π.μ. Οι εκλογές θα λάβουν μέρος στην αίθουσα που ευγενικά μας παραχωρεί η Ένωση Ζαγορισίων, που βρίσκεται στην Αθήνα-οδός Γερανίου 41, στον 1ο όροφο.

Μετά το τέλος της διαδικασίας των εκλογών θα ακολουθήσει η κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Το Δ.Σ. καλεί όλους όσους από τους συγχωριανούς μας ενδιαφέρονται να λάβουν μέρος στο νέο ψηφοδέλτιο να δηλώσουν συμμετοχή έως τις 5 Μαρτίου στον πρόεδρο της Αδελφότητας κο. Γεώργιο Σιαμπέκα.

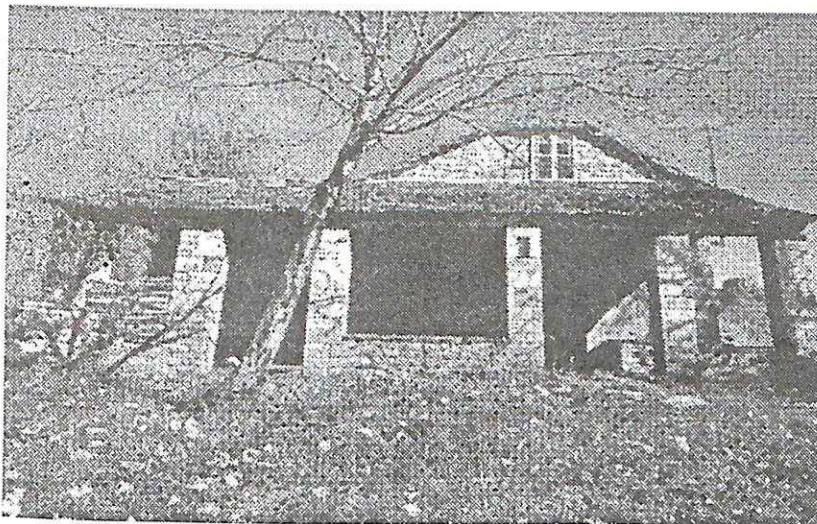
Δεσμευόμαστε με την ανακοίνωση του αποτελέσματος της ψηφοφορίας αμέσως μετά την ανάδειξη του νέου Δ.Σ.

ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ - ΜΠΛΟΥΖΕΣ -
ΕΣΩΡΟΥΧΑ - ΓΡΑΒΑΤΕΣ -
ΚΑΠΕΛΑ - ΟΜΠΡΕΛΕΣ -
ΚΑΛΤΣΕΣ - ΕΙΔΗ ΚΑΠΝΙΣΤΟΥ
TONY'S
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΩΝ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Εμπορικό Κέντρο
Αραβαντινού 16 & Τσιριγώτη 4
Τηλ. 26510 26408

Ιερόσυλοι στο Καπέσοβο

Μια πολύ σημαντική υπόθεση ιεροσυλίας αποκαλύφθηκε στο Καπέσοβο. Άγνωστοι έκλεψαν από τον Ιερό Ναό της Ιεράς Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου πέντε εικόνες, έναν ξύλινο ξυλόγλυπτο επίχρυσο σταυρό και ένα ξύλινο ψηφιδωτό ψαλτήρι, όλα έργα του 18ου αιώνα.

Η Μονή Κοιμήσεως είναι ένα από τα σημαντικότερα μοναστήρια του Ζαγορίου και η αιογράφηση του εντοπίζεται στο 1763. Το Καπέσοβο άλλωστε αποτελεί πατρίδα των ονομαστών Καπεσοβιτών ζωγράφων και

Η Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου
(Φωτ. από το Ημερολόγιο 2003 του Πολ.Συλλόγου Καπεσόβου)

αιογράφων, έργα των οποίων κοσμούν ακόμα τις εκκλησίες του χωριού και του Ζαγορίου. Το δυστύχημα είναι ότι η Μονή Κοιμήσεως δεν βρίσκεται στο κέντρο του χωριού όπως ο ναός Αγίου Νικολάου κι έτσι δεν έχει την καθημερινή προσοχή των κατοίκων, οι οποίοι έτσι κι αλλιώς είναι ελάχιστοι τις χειμωνιάτικες μέρες. Γι' αυτό και η κλοπή δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια και τοποθετείται εμταξύ 17 και 22 του μήνα, μέρα που καταγγέλθηκε και στο αστυνομικό τμήμα Κήπων.

Οι δράστες φαίνεται ότι μπήκαν από το φεγγίτη της στέγης τον οποίο παραβίασαν ενώ έφυγαν με τα κλοπιμαία από την πόρτα την οποία και κατέστρεψαν. Οι κινήσεις τους δείχνουν ότι γνώριζαν την αξία των αντικειμένων του ναού. Ήδη το αστυνομικό τμήμα Κήπων έχει ξεκινήσει την προανάκριση.

«ΗΠΕΙΡ. ΑΓΩΝ» 24-1-2006

Νέα εμπορική επιχείρηση στο Ζαγόρι

Χαιρετίζουμε το γεγονός της λειτουργίας του νέου καταστήματος «Κρεαταγορά» στον «Κάμπο της Δοδράς» του συμπατριώτη μας από το Μονοδένδρι **Γιάννη Αρβανίτη**, εκτιμώντας ιδιαίτερα την πρωτοβουλία του αυτή, που θα δώσει μια μεγαλύτερη κίνηση στην περιοχή και θα συμβάλλει σημαντικά στην περαιτέρω ανάπτυξή της. Του ευχόμαστε καλές δουλειές.

Σάββας Θεοδώρου

Τι μπορείτε να δείτε επισκεπτόμενοι το Ζαγόρι

➤ ΣΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟ Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου φιλοξενείται η φωτογραφική Έκθεση «Η Ελλάδα του μόχθου».

Η Έκθεση λειτουργεί καθημερινά εκτός Τρίτης από τις 10.00 έως τις 17.00. Πληροφορίες 2651071573».

➤ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ. Λειτουργεί στο Μικρό Πάπιγκο Ζαγορίου με ευθύνη του WWF-Ελλάς. Ανοιχτό καθημερινά εκτός Τετάρτης. Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα -Τρίτη-Πέμπτη, Κυριακή 10.30-18.00 και Παρασκευή-Σάββατο 11.00-15.00, 16.00-19.00 τηλ. 2653041071.

➤ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «ΑΓΑΠΙΟΣ ΤΟΛΗΣ» στους Κήπους. Λειτουργεί καθημερινά. Τηλ. 26530 71826.

➤ ΛΑΖΑΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ στο Κουκούλι.

Μνήμες απ' το 1927

Ήταν 21 Φλεβάρη του 1927. Ο κόσμος τραγουδούσε από χαρά «Τα πήραμε τα Γιάννινα, μάτια πολλά το λένε, μάτια πολλά το λένε, οπου γελούν και κλαίνε». Οι Γιαννιώτες κλαίγανε από χαρά κι η μάνα μου έκλαιγε από θλίψη και πόνο και προσεύχονταν στο Θεό να μην πεθάνω.

Φλεβάρη 21 και στην επάνω πλατεία των Γιαννινών γίνονταν γιορτές. Η σημερινή πάνω πλατεία τότε ήταν μια χωραφιά με λίγα δέντρα. Σ' ένα σημείο είχε στηθεί το άγαλμα της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ και κείνη τη μέρα θα γίνονταν τ' αποκαλυπτήρια. Μέρα βαριά χειμωνιάτικη. Το χιόνι έρχονταν πυκνό απ' το Μιτσικέλι, μαζί μ' ένα βοριά που σου τρυπούσε τα κόκκαλα.

Εγώ τότε, στα δεκατρία μου, ήμουν τρώφιμος για το Εθνικό Οικοτροφείο. Παραταχτήκαμε στην πλατεία για τ' αποκαλυπτήρια. Τρέμαμε απ' το κρύο. Πάγωσαν χέρια και πόδια. Ήρθαν οι επίσημοι, έγινε η τελετή και φύγαμε για το οικοτροφείο στο Βελισσάριο. Την άλλη μέρα τα μισά παιδιά του οικοτροφείου κι εγώ μαζί, ήταν άρρωστα.

Πήγαμε πρωί σχολείο στη Ζωσιμαία. Ποιος λογάριαζε τότε αν είμασταν άρρωστα κι αν μπορούσαμε να πάμε σχολείο. Ήμουν τότε στην τρίτη Σχολαρχείου και τελειώνοντα θα πήγαινα στο Διδασκαλείο χωρίς εξετάσεις. Είχα μεράκι να γίνω δάσκαλος, αλλά δυστυχώς. Στη Ζωσιμαία είχα μάθημα με τον καθηγητή Σακελλαρίδη. Εγώ είχα καλές σχέσεις μαζί του. Κάποια στιγμή βλέπει ότι κοιμόμουν, απ' τον πυρετό. Φέρνουν ένα αμάξι και με στέλνουν στο οικοτροφείο κι από κει, μαζί μ' έναν άλλο οικότροφο, τον Ρουπακιά, μας στέλνουν στο νοσοκομείο. Εκεί, με τον Ρουπακιά σε διπλανό κρεβάτι, μας ανέλαβε η νοσοκόμα η κυρα Λέννη, άγια τα κόκκαλά της. Προσπαθούσε η καυμένη με καταπλάσματα να μας κατεβάσει τον πυρετό που έφτανε στο 41. Το ίδιο βράδυ πέθανε δίπλα μου ο συμμαθητής Ρουπακιάς. Είδοποίησαν την μάνα μου νάρθει να με δει κι ήρθε μαζί με τον πατρίο μου. Δεν την άφησε να κάτσει κοντά μου, να μου κλείσει τα μάτια, παρόλα τα παρακάλια της κυρα Λέννης, της νοσοκόμας. Δέκα μέρες πάλευα με το χάρο και τη δέκατη μέρα άρχισε να πέφτει ο πυρετός, μ' έσωσε η κυρα Λέννη. Είδοποίησαν την μάνα μου κι ήρθε να με δει με μια σοκολάτα Παυλίδου.

Έχασα ένα εικοσαήμερο στην κρίσιμη περίοδο της σχολικής χρό-

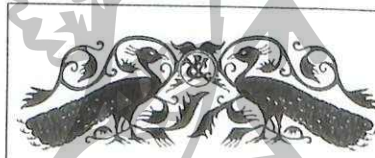
νιάς. Έχασα μαθήματα και διαγωνισμούς. Κόπηκε η αλυσίδα των μαθημάτων. Αρχαία, μαθηματικά, λατινικά κλπ δεν μπορούσαν να παρακολουθήσω. Έμεινα μετεξεταστέος στα αρχαία και στα μαθηματικά. Αυτό ήταν το δυστύχημα, δεν θα πήγαινα Διδασκαλείο, αλλά σε άλλη σχολή. Επεσα να πεθάνω από ντροπή και στεναχώρια, γιατί ήθελα πολύ να γίνω δάσκαλος.

Με έστειλαν στη Θεο/νίκη στη σχολή τεχνιτών αεροπορίας. Καλή ήταν εκεί, αλλά αλλιώς έγραφε η μοίρα μου. Μια μέρα με φωνάζει ο διοικητής μαζί μ' ένα άλλο παιδί, τον Ευθυμιάδη και σε αυστηρό στρατιωτικό ύφος μας διατάζει να μαζέψουμε τα πράγματά μας, γιατί θα φύγουμε την άλλη μέρα απ' τη Σχολή, επειδή δεν ήμασταν 14 ετών, αλλά 13. Φύγαμε μ' ένα βαπόρι για τον Πειραιά εγώ έφυγα με τα πόδια για την Αθήνα, τέρμα Πατησίων, εκεί όπου ήταν η μάνα μου.

Έτσι άλλαξε η ζωή μου και αντί να γίνω δάσκαλος, έμεινα στους πέντε δρόμους, συντροφιά με την ορφάνια μου. Μεγάλωσαν στο χωριό κοντά στην μάκω μου την Ουρανία, παρέα με την φτώχεια μου και την πείνα.

Αυτό είναι ένα κομμάτι της ζωής μου. Τέτοια ζωή και τέτοια βάσανα πέρασαν κι άλλα ορφανά και φτωχά παιδιά των χωριών μας. Σκαλίζω αναμνήσεις και ξεφυτρώνουν βιώματα ανάλογα για τον καθένα μας. Για καθένα από τους λίγους των 91 χρόνων που έφτασα εγώ. Είναι Φλεβάρης του 2005 κι είμαι βαριά άρρωστος. Επαναλαμβάνεται η ιστορία μου, γιατί όξω το χιόνι ξεπέρασε το ένα μέτρο. Το 1927 παρακαλούσα το Θεό να μη πεθάνω γιατί ήμουν νέος και τώρα το 2005 παρακαλώ το Θεό να μη πεθάνω γιατί δεν ξέρω πως θα με θάψουν με τόσο χιόνι.

Με αγάπη
Κων/νος Ζαμπαλάς

**ΡΙΖΑΡΕΙΟ
ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ**
παραδοσιακά υφαντά
και κεντήματα
Μονοδένδρι Ζαγορίου
Τηλ. 26530 71382, 71119
Fax: 26530 71382

φεύγουσα κόρη

Μια Ζαγορίσια (Καπέσοβο) νέα ηθοποιός η **Ρηνιώ Κυριαζή** συνεχίζει την καλλιτεχνική της παρουσία με τη μονόπρακτη διασκευή από το διήγημα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη «ΦΕΥΓΟΥΣΑ ΚΟΡΗ», που ανεβάζει κάθε Δευτέρα και Τρίτη στις 21.30 από 13 Φεβρουαρίου έως 13 Μαρτίου. Της ευχόμαστε κάθε επιτυχία.

«Το Ζαγόρι μας»

Ειδήσεις από το Ζαγόρι (πριν 74 χρόνια)

8) ΔΙΛΟΦΟΝ 24 Ιανουαρίου 1933

«Θραυστάτη διάρρηξις έλαβε χώραν εις το παντοπωλείον του χωρίου μας υπό τας ακολούθους συνθήκας. Την νύκτα της 18ης τρέχοντος άγνωστοι διανοίξαντες οπίν εις τον προς το μέρος του πηγαδιού τοίχον εισήλθον εντός του παντοπωλείου ένθα προέβησαν εις την λεηλασίαν αυτού.

Ο ιδιοκτήτης του κ. Πανούλας Αναγνωστάκης αφυπνισθείς εκ του θορύβου εξήλθεν του κοιτώνος του αλλά δεν αντελήφθη τίποτε. Οι δράσται εκείνην την στιγμήν ησυχολούντο με την εξαγωγήν ενός σάκκου πλήρους καφέ και νομίσαντες ότι γένοντο αντιλήπτοι, έσπευσαν να εξαφανισθούν χωρίς να αποτελειώσουν το έργον των.

Η αξία των κλοπιμαίων υπερβαίνει τας 15 χιλιάδας δραχμάς».

ΟΙ ΔΙΑΡΡΗΚΤΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΑΝΕΝΟΧΛΗΤΩΣ

γ) ΔΟΒΡΑ Φεβρουάριος 1933

Η παρελθούσα εβδομάς ήτο διά τα χωρία μας εβδομάς διάρρηξεων. Οι φιλήσυχοι και νομοταγείς κάτοικοι προς της πρωτοφανούς θρασυτητος των διαρρηκτών διέρχονται ημέρας αγωνίας. Την νύκτα του παρελθόντος Σαββάτου (6ην τρέχοντος) άγνωστοι διάρρηξαν την Εκκλησία του χωρίου μας «Παναγίαν» εισήλθον εντός αυτής, ευτυχώς αύτη ήτο κενή διότι προ ολίγων ετών είχε κτισθεί χωρίς να πλουτισθεί εισέτι.

Την αυτήν νύκτα διάρρηξαν το εις την διασταύρωσιν των οδών

Επιμέλεια: Σάββα Θεοδώρου

Δοβράς Ελάτης ευρισκόμενον εξωκλήσιον του Αγίου Αθανασίου αφαιρέσαντες περί τας 50 δραχμάς.

Την αυτήν νύκτα μετέβησαν εις Ελάτη ένθα διέρρηξαν την εκκλησίαν του χωρίου. Συνεχίζοντες το έργον των διάρρηξαν τη νύκτα της επομένης, Κυριακής 7 τρέχοντος, τας εκκλησίας Άνω και Κάτω Πεδινών και απειπειράθησαν να διαρρήξουν την οικίαν της εν Βιτση κ. Καρέτση.

δ) Άνω Σουδενά Φεβρουάριος

«Τας νυκτερινάς ώρας της Κυριακής άγνωστοι διάρρηξαν την εκκλησίαν του χωρίου μας και αφήρεσαν το ποσόν των 20 δραχμών περίπου».

Σημείωσις: Εις Άνω Σουδενά εδρεύει και σταθμός χωροφυλακής πλησίον της Εκκλησίας.

ε) Κάτω Σουδενά Φεβρουάριος

«Η εκκλησία του χωριού μας κείται εις το κεντρικώτερον μέρος αυτού και ουδείς εφαντάζετο ότι υπάρχει φόβος διάρρηξεως. Δυστυχώς όμως την νύκτα της Κυριακής ιερόσουλοι διάρρηξαν την εκκλησία μας και αφήρεσαν το ποσόν των 300 δραχμών. Ήτο δε τοιαύτη η θρασυτης των όσων δεν εδίστασαν ν' ανάψουν και πυράν διά να θερμανθώσι λόγω του ψύχους».

στ) ΚΡΑΣΙ ΚΑΙ ΠΡΑΣΑ Φραγκάδες Φ/ριος 1933

Ενώ εις άλλα χωριά κλέβουν τας εκκλησίας εδώ άγνωστοι επωφεληθέντες της ασθενείας του κ. Δημητρίου Παρλαπά, έκλειψαν από το υπόγειον της οικίας περί τας 50

οκάδας κρασιού και αρκετά πράσα. Το ανωτέρω γεγονός πρέπει να εμβάλει εις ανησυχίαν τους αρμοδίους διότι οι αγρόται μοσιζονται από τρομεράς ανεχειας».

ΘΡΑΣΥΤΑΤΗ ΛΗΣΤΕΙΑ ΕΙΣ ΓΡΕΒΕΝΗΤΙΟΝ

ΓΡΕΒΕΝΗΤΙΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1933

«Την νύκτα της παρελθούσης Παρασκευής θραυστάτη ληστεία έλαβε χώραν εις την Κοινότητά μας υπό τας ακολούθους συνθήκας και περιστάσεις: Τρεις ένοπλοι μεταβάντες εις την οικίαν του μυλωνά Δημητρίου έκρουσαν κατ' επανάληψιν την θύραν της οικίας δια να τους ανοίξει. Επειδή όμως ο μυλωνάς δεν ήκουεν, ούτοι διά να επιτύχωσι την έξοδόν του εμχανεύθησαν να «κόψουν» το νερό από το αυλάκι, όπερ και εγένετο. Ο μυλωνάς επιχειρήσας να εξέλθει δια την τακτοποιήσιν του αύλακος συνελήφθη υπό των ενεδρευνόντων ένόπλων οίτινες του αφήρεσαν αμέσως 1) Ομολογίας του Αου και Βου αναγκαστικού δανείου αξίας 8.000 δραχμών 2) 1200 δραχμάς εις μετρητά 3) Εν ζεύγος υποδημάτων 4) Δύο επανωφόρια ανδρικά και διάφορα εσώρουχα.

Περαιώσαντες την λεηλασίαν έβρασαν πεντήκοντα αυγά επρομηθεύθησαν και τον απαραίτητον άρτον και ανεχώρησαν συμπεριλαβόντες μεθ' εαυτών μέχρι αποστάσεως 200 μέτρων και τον ατυχή μυλωνά.

Τα ανωτέρω γεγονότα εθορύβησαν αρκετά τους κατοίκους του χωριού μας, οι οποίοι ουδέποτε εφαντάζοντο να φθάσει μέχρι εκεί η θρασυτης των κακοποιών διότι εις την Κοινότητά μας υπάρχει και Αστυνομικός Σταθμός».

Πόσο αλήθεια μοιάζουν οι καιροί!!

τρυπώσει κάπου να κρυφτεί...

Κρύβονταν οι άνθρωποι, παλιότερα!... Κρύβονταν στα χωριά και δεν ξεμύταγαν παρά μόνο να ταισουν τα ζωντανά τους στα μαντριά τους. Τα κοπάδια να κατέβαζαν στα ξεχειμαδιά, στις θάλασσες κοντά!... Τα φιδιά χώνονταν στη γη! Σκαντζόχοιροι κι ασβόι τρύπωναν κι αυτοί! Οι αρκούδες κοιμόταν σε σπηλιές... γιατί είχαν μυαλό!..

Οι άνθρωποι που μπορούσαν... έκαναν τη σοδιά τους και την αποθήκευαν μέσα στα κατώια τους, και τρύπωναν στα μαντζάτα τους, που δεν έπρεπε νάχουν και παράθυρα... για καλύτερα... και στους τοίχους είχαν βελέντζες και στο τζάκι μπορούσύνιζαν οι μπλάνες... κι οι γυναίκες περέτευαν πεθερούς κι άντρες και παιδιά, τα ζώα...

Πώς να το κάνουμε!... Χειμώνας ήταν!... Και υπό το μηδέν αυτά... Ποιο τάξερε όμως αυτά... για να οικιαχτεί...

ΜΕ ΤΟ ΣΥΜΠΑΘΙΟ, κ. Κ.

Η Μάγδα Ν. Καλομοίρου στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες

Μια δική μας (με ρίζες Ζαγορίσιες) κοπέλα η **Μάγδα Ν. Καλομοίρου**, εγγονή του αείμνηστου Σουδενιώτη γιατρού Λευτέρη Ι. Τζιόβα, μοναδική και επάξια γυναίκα συμμετοχή στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες 2006 στο Τορίνο της Ιταλία. Όλες οι ευχές μας για μια καλή διάκριση.

Ξεκίνησε το σκι σε ηλικία 4 ετών με την παρότρυνση της οικογένειάς της. Το 1994 έτρεξε τον πρώτο αγώνα και κατέκτησε την 3η θέση. Από τότε και μέχρι σήμερα κατέκτησε τα πανελλήνια πρωταθλήματα της τεχνικής-γιγαντιαίας-super G και ελευθέρας κατάβασης κορασίδων και γυναικών.

Το 1997 μετά την αποφοίτησή της από το κολλέγιο πέτυχε και πέρασε στο τμήμα επιστήμης φυσικής αγωγής αθλητισμού του ΑΠΘ. Το 2001 πτυχιούχος ΤΕΦΑΑ συνέχισε τις σπουδές της στο ACT στο Τμήμα Marketing απ' όπου απεφοίτησε το 2005.

Ο επόμενος στόχος πλέον ήταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Οι προπονήσεις στην παγωμένη Νορβηγία, στους παγετώνες της Ιταλίας-

Στο χωριό του παππού της, τα Πάνω Σουδενά.

Η πίτα του πολιτιστικού συλλόγου Πανωσουδενιωτών

Ο πολιτιστικός σύλλογος Πανωσουδενιωτών διάλεξε να κόψει την πρωτοχρονιάτικη πίτα του στο χωριό στα Άνω Πεδινά.

Εκεί ανάμεσα και μαζί με τους μόνιμους κατοίκους που κατήντησαν φύλακες και ήρωες. Και είχαν τόση ανάγκη να βρεθούν με κόσμο μέσα στην μοναξιά και την κακοκαιρία των ημερών. Μαζευτήκαμε όλοι στην καλονύργια αίθουσα του νέου Ξενώνα του Γιάννη και της Ρίτας Γκιρλιγκίτση «Το πορφυρό». Εξω χαμηλή η θερμοκρασία στο μηδέν και μέσα ζεστή ατμόσφαιρα και ζεστές καρδιές. Παρών κι ο παπα-Πάυλος παπάς του χωριού, έκοψε την πίτα. Το φλουρί, που αντιστοιχούσε με μια αληθινή λίρα έπεσε στη διευθύντρια της Σχολής Κ. Μπακογιάννη. Μαζί μας κι οι μαθήτριες της σχολής μόνιμοι κάτοι-

Αυστρίας-Γαλλίας και στην Αυστραλία όπου πέτυχε την μεγαλύτερη διάκριση Ελληνίδας χιονοδρόμου κατακτώντας την 2η θέση στο Πρωτάθλημα Ωκεανίας.

Τέλος στο Σεράνιεβο της Βοσνίας πέτυχε εξαιρετική βαθμολογία με την οποία «έπιασε» τα όρια συμμετοχής στους XX Χειμερινούς Ολυμπιακούς στο Τορίνο όπου και συμμετέχει.

Από τις δραστηριότητες του Συλλόγου Ζαγορισιών Λάρισας «ΡΙΖΑΡΗΔΕΣ»

Από την παρουσίαση του βιβλίου του κ. Ν. Θέμελη «Για μια συντροφιά ανάμεσά μας» που έγινε στις 18/11/05. Το Δ.Σ. του Συλλόγου με τον τιμώμενο κ. Θέμελη. (Σχετικό ρεπορτάζ στο τεύχος Δεκεμβρίου 2005).

Το Δ.Σ. των «ΡΙζάρηδων» στη Λάρισα. Από αριστερά: Γ. Κώστας, Αθ. Καφέταια, Ι. Ζώης (πρόεδρος), Ι. Κιοσές (αντιπρόεδρος), Ι. Τσουμάνης (γ. γραμματέας) στην κοπή της πίτας του 2006.

Ενωση Αποδήμων Ελαφοτόπου

ΚΟΠΗ ΠΙΤΑΣ

Το Δ.Σ. Ενωσης Αποδήμων Ελαφοτόπου ευχαρίστησε θερμά όσους συμπατριώτες και φίλους παρευρέθηκαν στο κοψίμο της Πρωτοχρονιάτικης Πίτας μας, που έγινε στο Ξενοδοχείο Oscar την Κυριακή 29 Γενάρη καθώς και στον ετήσιο παραδοσιακό χορό μας στο «Χαλκιάς Παλλάς» την Παρασκευή 3 Φλεβάρη.

Η προσέλευση δεν ήτο η αναμενόμενη, με τα διάφορα πένθη που έχουμε τελευταία στο χωριό μας, αλλά το γλέντι αμειωτο μέχρι πρωίας.

Νάμιαστε καλά να Ξαναναταμώσουμε και του χρόνου.

Ελένη Οικονομίδου Δουβλή

Τελικά... να πα να πνιγούμε! Τελικά... να μας κόψουν το παραμύθι όλοι οι μεγάλοι της γης!... Εδώ τους θέλω τους κάβουρες να περπατούν στα κάρβουνα... εδώ... να δομάσουν τα στοιχεία της φύσης... να ξεδιπλώσουν τις νταλικές... να ξελευτερώσουν όλα τούτα τα ζωπάσματα τ' αρσενικά, που βλέπουμε... μέσα στο πολικό ψυχρός... ξεσκουφωτά... ναι μωρές... μέσα στους τόσους υπό βαθμούς να μπαχαλάτάν... χωρίς ένα παλιοσκούφο στο κεφάλι τους!!!

Θέλουν να λύσουν τα προβλήματα της γης... αυτοί οι άνθρωποι οι σερκοί... που δεν τους κόβει πρώτ' απ' όλα να καλύψουν την κεφαλά τους;

Πώς μπορούν να σκεφτούν τίποτ' άλλο εκτός από το ότι τους φεύγει το κεφάλι απ' τον αέρα και το κρύο... και πώς γίνεται να λύσουν προβλήματα αυτού του είδους που δημιουργήθηκαν στους δρόμους... όταν είναι φασκιωμένοι σαν κρομμύδια, μ' ένα σωρό χοντρά ρούχα και στο κεφάλι τίποτα!!!

Λοιπόν, μεγάλοι της γης μας...

Με καλή πρόθεση

Από την **Κούλα Τζαλμακλή-Χατζηγιάννη**
(από μόνον Καπεσοδιτίσση)

Ναι... βλέπουμε τον Σαραντάκο με καπέλο να μας ενημερώνει για την κατάσταση, μέσα στο χάλασμό, σε κάποιο δρόμο... αλλά τ' αυτιά τα παίρνει ο διάολος...

Παρ' όλες τις οδηγίες που δόθηκαν, εν όψει του καιρικού φαινομένου που μας κόπιαζε... άντε... δεν γένονταν αλλιώς, έπρεπε να ταξιδέψουν στη γη του Πυρός που έγινε αυτή η περιοχή της χώρας μας...

γιατί κουβαλάν παιδιά και σκατόγερους; Τι βγήκε τώρα, που γίνικε το νταλίκι τους; Αλυσίδες γιατί δεν έβαλαν; Μια κλούβα να τους μαζέψει και γραμμή για το φρέσκο!... Πότε θα μάθουμε να υπακούμε σε οδηγίες; Και σταματήστε να λέτε για αλατιέρες και αλατιέρες... και νομίζουμε πως ζητάν την αλατιέρα να φαν σαλάτα τους και τ' αυγουλάκι τους... μπα!...

Λοιπόν, μεγάλοι της γης μας...

μπορείτε να κάνετε ζάφτι τα καιρικά φαινόμενα τα φονικά;

Στ' αστέρια πήγαμαν... Από μακριά, σκοτώνουμε ανθρώπους, όποτε μας χτυπήσει η ζούρλια στο κεφάλι... χάπια, για να ζωντανέψουν τα ψόφια μας, έχουμε... ζεστά σπιτικά... φαί του σκαζμού... ανωμαλίες για να μας τόνωνουν, όσες θέλουμε!... Όμως...

Αυτά τα μυαλά τ' ακριβοπληρωμένα, που καθημερινά βρίσκουν και κάτι καινούργιο στα εργαστήριά τους... πότε θα δομάσουν τα στοιχεία της φύσης της φοβερής; Μπορούν;

Κυρία Νομάρχη Μυτιλήνης, σε βλέπω... δεν έχεις κουκούλα, το καπελάκι του τζόκευ δεν προφυλάει τ' αυτιά τα καίψαρά, παγώνουν, και παγώνει κι η διάθεση κι η ενεργητικότητα και κοιτάζει ο άνθρωπος να

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΣΕ ΟΛΙΓΟΘΕΣΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Το πρόγραμμα MustLernIT

της Δρ Γκόλφως Τζελετοπούλου, Παιδαγωγού

Στην Πάτρα, τον Οκτώβρη του 2005 παρακολούθησαμε το εναρκτήριο συνέδριο του πρωτοποριακού προγράμματος MustLernIT, με τη συμμετοχή φορέων και σχολείων από την Ελλάδα, την Κύπρο και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες όπως η Αγγλία: Πανεπιστήμιο Warwick, η Φιλανδία: the Chydenius Institute Kokkola University Consortium, η Πολωνία: the National In-Service Teacher Training centre, η Ελλάδα: Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, η Κύπρος: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Συντονιστικός φορέας του έργου είναι το ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και το Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Πάτρας ως επιστημονικός φορέας σε θέματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και ανάπτυξης του κατάλληλου υλικού. Το έργο χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Socrates/ Δράση Minerva, ξεκίνησε την 1η Οκτωβρίου 2005 κι έχει διάρκεια δύο χρόνια.

Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού μοντέλου που προτείνει το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών

για την Ελληνική πραγματικότητα το πρόβλημα/ανάγκη αφορά στη διδασκαλία του μαθήματος της ξένης γλώσσας (Αγγλικά), καθώς στα ολιγοθέσια σχολεία δεν διδάσκεται καθόλου το συγκεκριμένο μάθημα, λόγω απουσίας εκπαιδευτικού ξένης γλώσσας.

Ετσι στόχος του έργου θα είναι ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη κατάλληλα διαμορφωμένου εκπαιδευτικού υλικού με τη χρήση των νέων τεχνολογιών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση μαθητών οι οποίοι λόγω ειδικών συνθηκών (π.χ. γεωγραφική απομόνωση, δυσμενή κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά κ.α.) στερούνται τη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας.

Η εφαρμογή μέσα στην τάξη θα υποστηρίξει την επαφή των μαθη-

τών των ολιγοθέσιων σχολείων με τους μαθητές και τον καθηγητή αγγλικών του «κεντρικού» σχολείου μέσα από ένα υπολογιστικό περιβάλλον που χρησιμοποιεί ήχο και εικόνα και δίνει τους μαθητές τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τους συμμαθητές και τον καθηγητή τους, είτε σύγχρονα είτε ασύγχρονα. Να κάνουν τις εργασίες τις οποίες θα τους αναθέτει ο καθηγητής των αγγλικών. Να αποθηκεύουν και να ανατρέχουν αργότερα στο εκπαιδευτικό υλικό κ.ά.

Η πρωτοποριακή αυτή προσέγγιση που έχει ως στόχο την παροχή ισοτιμίας εκπαίδευσης στους μαθητές που προέρχονται από διαφορετικά περιβάλλοντα μας ενθουσίασε. Ήρθαμε σε επαφή με τους συντονιστές του έργου τον Δρ. Θανάση Χατζηλάκο αναπληρωτή καθηγητή Τεχνολογίας και Λογισμικού του ΕΑΠ και μέλος του Δ.Σ. του εαΤΥ, τη Δήμητρα Εγγάρχου Γυσικό, MSc Πληροφορικής και Επικοινωνιών και την Μαρία Φουντάνα Φιλολόγο, MA ICT in Education και συζητήσαμε τη δυνατότητα δικτύωσης του Δημοτικού Σχολείου Παπίγκου, και όχι μόνον, με το εξαιρετικό αυτό πρόγραμμα.

Ετσι την Πέμπτη 17 Νοεμβρίου στο Καπλάνειο Δημοτικό σχολείο Ιωαννίνων έγινε μια προκαταρκτική συνάντηση όπου έλαβαν μέρος οι Σχολικοί σύμβουλοι Νταιζη Δανη-

λίδου και Παύλος Ράπτης, ο Δ/της του 1ου Δημοτικού σχολείου Κωνσταντής Χρήστος και οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί που συμπλήρωσαν τα σχετικά ερωτηματολόγια.

Στο πειραματικό στάδιο θα λάβουν μέρος αρχικά κατόπιν αιτήσεώς τους.

Το 2/Θ Δημοτικό Σχολείο Αγίων Πάντων-Φιλιατών με υπεύθυνο εκπ/κο τον κ. Πανταζή Σπυρίδωνα.

Το 1/Θ Δημοτικό Σχολείο Βοδούσας Ζαγορίου με υπεύθυνο εκπ/κο τον κ. Ελευθέριο Γιώτη.

Το 1/Θ Δημοτικό Σχολείο Παπίγκου Ζαγορίου με υπεύθυνη εκπ/κο την κ. Μπότσαρη Ελίνα

1/Θ Δημοτικό Σχολείο Χριστών Πραμάντων

Τα παραπάνω ολιγοθέσια δημοτικά σχολεία θα διαισυνδεθούν με τη βοήθεια της τεχνολογίας με δύο μεγαλύτερα σχολεία, τα «κεντρικά» σχολεία στα Ιωάννινα και συγκεκριμένα με το 1ο Δημοτικό Σχολείο (Καπλάνειο) με καθηγήτρια των Αγγλικών την κ. Κωστώκη Ελισάβετ και το 12/Θ Δημοτικό σχολείο Κατσικά με καθηγήτρια Αγγλικών την κ. Αναγνώστου Αλεξάνδρα.

Σήμερα βρισκόμαστε στο σημείο όπου εκπαιδεύονται αρμοδίως οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί και σύντομα θα λάβει χώρα η πρώτη πειραματική εφαρμογή του προγράμματος. Ο στόχος είναι να γίνουν μερικές πειραματικές συνδέσεις των σχολείων να εξαχθούν συμπεράσματα και να αρχίσει η κανονική εφαρμογή το σχολικό έτος 2006-07.

Ο ενθουσιασμός των εκπαιδευτικών είναι μεγάλος και όλοι μας ευχόμαστε Καλό Κουράγιο στους πρωτοπόρους και Καλή Συνέχεια. Όσο ενδιαφέρονται μπορούν να πληροφορηθούν περισσότερα στη διεύθυνση <http://mustlearnit.cti.gr>

τας Καίρου Βασίλης Σαραντινός και πολλά μέλη της Κοινοτικής Επιτροπής, αλλά και πλήθος κόσμος, από μία παροικία που επιμένει να δείχνει το ζωντανό παρόν της.

Από την πλευρά, το τιμώμενο πρόσωπο της ημέρας, ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας, δεν λησμόνησε στον λόγο του ότι στην Ριζάρειο Σχολή της Αθήνας ήταν που ξεκίνησε την εκπαιδευτική του θεολογική κατάρτιση, στον χώρο δηλαδή που οι Ηπειρώτες Γεώργιος Ριζάρης και Μάνθος Ριζάρης δημιούργησαν. Ενώ, επίσης σημείωσε ότι και στην Οδησό της Ρωσίας που εκείνος ήταν Εξάρχος του Πατριαρχείου, κατοικούσε δίπλα από το σπίτι των Ριζάρηδων.

Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας εξέφρασε την ευχή σύντομα να επισκεφτεί τον τόπο όπου οι δύο αυτοί μεγάλοι ευεργέτες μας γεννήθηκαν, το Μονοδένδρι.

(Πηγή: ΑΠΕ)

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΚΑΤΙΝΑ ΛΑΣΚΑΡΗ - ΒΛΑΣΤΟΥ (Εκπαιδευτικός)

Ήρθες –δασκάλα– από το όμορφο νησί της Κεφαλληνίας και έγινες Ζαγορίσια - Ελαφοτοπίτισσα μ' όλη τη σημασία της λέξης. Αγάπησες το χωριό τόσο πολύ, ώστε δέθηκες μ' αυτό. Κάθε καλοκαίρι ήσουν επισκέπτрис, αλλά σαν να 'χες προγονική ρίζα κι ήθελες να συνεχίσεις τη ζωή σου σ' αυτόν τον άγριο και βραχύωδη ξερότοπο. Μαζί ενδιαφερθήκαμε για την αναπαλαίωση του χιλιόχρονου σπιτιού, μαζί για μία προσαρμογή στις ιδιαιτερότητές του. Συνδέθηκες με τους χωριανούς αλληλοεκτιμηθήκατε, σ' αγάπησαν και τους αγάπησες. Αγαπηθήκαμε, δημιουργήσαμε μια οικογένεια με δύο παιδιά, τα ανατρέψαμε όσο μπορούσαμε καλά και έγιναν σύντροφοί μας με ξεχωριστή αγάπη ανάμεσά μας. Ήρθες δασκάλα νέα στην Ηγουμενίτσα. Ήσουν σοβάρη, εργατική, καλοσυνάτη, τίμια, καλοπροαίρετη,

ήσουν ένας άνθρωπος με αδαμάντινο χαρακτήρα, μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Θυμάμαι πως σε λίγο χρονικό διάστημα είχες αποκτήσει μια εκτίμηση και σαν άνθρωπος και σαν εκπαιδευτικός. Οι προσιτάμενοι της εποχής εκείνης σε εκτιμούσαν σαν άνθρωπο και σ' ανέθεται πρωτεύοντα ρόλο σ' εκπαιδευτικά συνέδρια όπου μετείχαν 250 εκπαιδευτικοί και πλέον. Η αδυναμία σου ήταν τα παιδάκια της πρώτης τάξης, αλλά και αυτά μαζεύονταν γύρω σου κι έδειχναν απέραντη αγάπη. Οι μητέρες όλες σ' αγαπούσαν κι ήσουν ο πραγματικός σύμβουλος τους.

Διάβαζες και εφάρμοζες τρόπους διδασκαλίας όπως ολική (Montesori), αναλυτικο-κοσμητική κλπ. Στην αρίθμηση τα σύνολα όπως τα δίδασκαν στο Αμερικάνικο Κολέγιο (παρακολούθησες ένα μήνα) και συμμετείχες στην εκπαιδευτική κίνηση με το σχολείο εργασίας, τη δημιουργία ενδιαφερόντων στη διδασκαλία κ.λ.π. Πριν από είκοσι πέντε και πλέον χρόνια αρρώστησες από βαριά ανίατη αρρώστια. Υπέφερες-υπέφερες, πονούσες-πονούσες. Ακίνητη κρεβατιωμένη, ήσουν πάντα χωρίς νεύρα, χωρίς φωνές, ήσουν υπομονετική, δίχως παράπονο και έτοιμο έορθεος. Εορθες και σβήσανε και από το πρόσωπό σου οι επιδράσεις του πόνου, ήσουν σαν ένα γελαστό πλάσμα που λυτρώθηκε από αυτή τη σκληρή και ατέλειωτη ταλαιπωρία. Κατίνα, όλοι που σ' αγαπούσαμε ευχόμαστε λύτρωση κι ελαφρύ το χέμα που θα σε σκεπάσει.

Κ.Β.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ

Μια ξαφνική αδιαθεσία μου δεν μου επέτρεψε να έρθω να σε χαιρετήσω για τελευταία φορά, που τόσο επιθυμούσα. Ήθελα να βρεθώ κοντά σου, ανάμεσα σ' αγαπημένα σου πρόσωπα. Να συμπαρασταθώ στον πόνο και στη θλίψη του αγαπημένου σου συζύγου Κώστα που έκαμε τα πάντα όσο ζούσες για να σε ανακουφίζει από τον αβάσταχτο πόνο, που η άδικη μοίρα σε είχε καταδικάσει στο μάταιο αυτό κόσμο. Να συμπαρασταθώ σ' αγαπημένα σου παιδιά Φρόσω και Νίκο, στα λατρεμένα σου εγγόνια, σ' αγαπητά σου αδέρφια και σ' όλους τους συγγενείς και φίλους, που όλοι μας σε λατρεύαμε κυριολεκτικά. Ξεχώριζες αγαπημένη μου για το μεγάλο της ψυχής σου, την ώβριο υπομονή σου, τη δύναμή σου την απίστευτη, το ανεξάντητο κουράγιο σου, που κατόρθωνες με αφάνταστη αξιοπρέπεια και περηφάνεια να ξεπερνάς το μεγάλο σου πρόβλημα.

Τα πρώτα χρόνια, που ήσουνα κάπως καλύτερα για όλα του χωριού μας ενδιαφερόσουν. Νοερά από το κρεβάτι του πόνου συμμετείχες στις εκδηλώσεις μας και με τα γλυκύτερα λόγια και την αμέριστη καλοσύνη σου εκφραζόσουν σ' αμέτρητα και ενδιαφέροντα τηλεφωνήματα, που κάναμε μαζί. Διακριτικό σου η αρχοντική σου προσωπικότητα και η απέραντη καλοσύνη σου. Θα μας μείνει αλημονή.

Ας είναι ελαφρύ το χέμα της Αττικής, που θα σε σκεπάσει. Καλό σου ταξίδι, αγαπημένη μας Κατίνα. Αιώνια σου η μνήμη και όσο ζούμε θα σε θυμόμαστε και θα σ' αγαπάμε.

Αγλαΐα Βολογιαννίδου-Λευθεριώτου

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΦΩΛΑΣ

Στις 19 Ιανουαρίου απεβίωσε στη Θεσσαλονίκη, όπου τελευταία διέμενε, ο συμπατριώτης μας από τις Νεγάνδες συνταξιούχος δασκαλός Αριστοτέλης Φώλας.

Ο εκλιπών με τον οποίο, εκτός από την επαγγελματική σχέση και φιλία, μας συνδέε και σχετική συγγένεια, ήταν ένας από τους εκλεκτούς Ζαγορίσιους δασκάλους της παλιότερης εποχής...

Από όσα σχολεία και αν πέρασε ευτύχισε ν' αφήσει πίσω του ένα σημαντικό παιδαγωγικό έργο και ένα ζωντανό παράδειγμα μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας. Τον διέκρινε το ήθος, η συνέπεια και το υψηλό συναίσθημα ευθυνης, αρετές, που τον καταξίωσαν στην κοινωνία και τον έκαναν αξιολογούμενο τόσο μεταξύ των συναδέλφων του αλλά και των μαθητών του, οι οποίοι σαν μεγαλώσαν και αναδεικνύονταν από τον χώρο της κοινωνίας, επιστήμονες κλπ., έσπευδαν –και μετά τη συνταξιοδότησή του δασκάλου τους–, όπου και αν τον συναντούσαν, να του εκφράσουν με κάθε τρόπο τη βαθιά τους εκτίμηση και το σεβασμό τους.

Ο αξέχαστος Τέλης Φώλας (όπως τον αποκαλούσαν με μεγάλη οικειότητα φίλοι και γνωστοί) ήταν ένας άνθρωπος, που συνδίαζε την ήρεμη ψυχική δύναμη και την ώριμη σκέψη ενός συγκροτημένου ατόμου, που αντιμετώπιζε με συναισθηματικές δυσκολίες καταστάσεις και ιδιαίτερα τα σοβαρά προβλήματα της προσωπικής τους ζωής. Στον επαγγελματικό τομέα, που έτυχε να συνυπηρετήσουμε σ' ένα πολυθέσιο σχολείο της πόλης των Ιωαννίνων με Διευθυντή τον αείμνηστο Φώλα, είχαμε την

ευκαιρία κατά τη διάρκεια της θητείας του να γνωρίσουμε τις μεγάλες ικανότητές του και τον υπέροχο ψυχικό του χαρακτήρα. Υπήρξε άριστος συνεργάτης με το διδακτικό προσωπικό του Σχολείου, μελίχιος προς όλους, μεθοδικότατος στη δουλειά του με πλήρη γνώση της αποστολής του, λόγω της διακεκριμένης θέσεώς του.

Όλοι όσοι συνεργαστήκαμε μαζί του και τον ζήσαμε από κοντά, με οποιαδήποτε σχέση, θα τον θυμούμαστε για πάντα.

Στη σκέψη μας θα έρχεται συχνά ο άνθρωπος με τη φιλοσοφημένη σκέψη του, τη γλυκύτητα των λόγων του και την αρχοντιά της συμπεριφοράς του.

Με το θάνατό του άφησε ιερή παρακαταθήκη το παράδειγμα της ζωής του, να είμαστε άνθρωποι σωστοί και να υπομένουμε με καρτερία τις αντιεξουσιαστικές ζωής. Τα άξια τέκνα του ας ακολουθήσουν τον έντιμο βίο του, διατηρώντας άσβεστη στη μνήμη τους τον καλό τους και στοργικό πατέρα.

Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή του.

Σάββας Θεοδώρου

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΚΕΡΛΕΣ (1926-10/1/2006)

Ο Κώστας ήταν το τρίτο από τα τέσσερα αγόρια των αιμνήστων Πέτρου Β. Γκερλέ και Βαρβάρας Αθ. Βαζάκα.

Είδε το φως της μέρας στα Άνω Ραβένια το 1926. Μεγάλωσε σε δύσκολες εποχές. Ο πόλεμος του 1940 τον βρήκε στο χωριό. Με την εξουπάδα του ξέφυγε από τους αντάρτες και γλίτωσε το παραπέτασμα. Αντάρτηκε το 1956 τη Ρουσιώτισσα Ευρύκλεια Κ. Μπετζούνη και απέκτησαν μαζί τη Βαρβάρα, τη Μιχάλη και την Βασιλίκη. Τα καλοπάντρεψαν και απ' αυτά χάρηκαν μία εγγονή, έξι εγγονούς και μια εγγονούφη. Πολύ λίγα θα γράψω από την απέραντη γεμάτη ζωή του, γιατί ο χώρος είναι περιορισμένος. Μεγαλώσαμε και τρώγαμε από μια κατσαρόλα δώδεκα άτομα. Τα πέντε αδελφοεξάδελφα είχαμε

δύο μαμάδες και τρεις μπαμπάδες. Ο παππούς μου, άφησε ευχή και κατάρτα νάνα μονιασμένοι –ένα δέμα– όλοι μαζί, να μη χωρίσουν ποτέ.

Ο μαυροφορεμένος καβαλλάρης όμως άρχισε να τους χωρίζει... Πήρε το χινόπωρο του 1943 τον δεύτερο αδελφό τον 19χρονο Μιχαήλη, το 1977 τον 82χρονο παππού, το 1981 την 85χρονη γιαγιά και μόλις ανέτειλε το 2006, μας πήρε το μπαμπά Κώστω, τον αξιολάτρευτο θείο μου. Δεν πιστεύω να υπάρχει άνθρωπος που θα μπορούσε να πει κακία κουβέντα ή νάχε παραπονο από εκείνον... Ήταν με όλο τον κόσμο φίλος, από τον μικρότερο, μέχρι τον μεγαλύτερο. Τι ήθελες και δεν έφτιαχνε... Του έπιαναν τα χέρια απ' όλες τις δουλειές...

Ο καλαμπουρτζής παντοπώλης, είχε μάθει και τα βλάχικα να συνεννοείται με τους πελάτες και πιο πολύ με τις πελάτισσες... Ερχόταν με τα γαιδουροαλογόμου-λαρα να ψωνίσουν στο μαγαζί μας και από τα γύρω χωριά. Τα έδεναν με το καπίο στη μωρία και τον παρακαλούσαν να τους τα πεταλώσει. Ποτέ δεν χαλούσε χατίρι σε κανέναν. Επαιρνε τα κολλητήρια και πήγαινε στα «μαγειριά» να σφραγίσει τους τενεκέδες με τα τυριά. Έρχιζε στην πλάτη τη φιάλη του πετρογκάζ και πήγαινε να την αντικαταστήσει... Έπιανε το ψαλίδι και τη μηχανή και έκοβε τα μαλλιά των παιδιών και των μεγάλων με την πρώτη... Ήταν ο κτηνοτρόφος, ο νοσοκόμος ανθρώπων και ζώων, ο αγρότης, ο ξυλοκόπος, ο κτίστης, ο μαραγκός, ο μπουγιατζής, ο τεχνίτης, ο κρεοπώλης, ο οδηγός... Ακόνιζε μαχαίρια, ψαλίδια, σφύριζε (σφυροκοπούσε) τις κόσες για να κόψουν τα χορτάρια. (Μια φορά στη Λίμνη που είχαν πάει για δουλειά, τον έχασαν από τα μάτια τους. Ώσπου να καταλάβουν τι έγινε, γύρισε με δυο πελώριες αγριόχηνες...). Ήταν ο πρώτος κυνηγός της περιοχής...

Καθάριζε το όπλο και πάντα πρόσεχε, γιατί μέσα στο σπίτι μεγάλωναν πέντε παιδιά. Όταν το ραδιό είχε την εκπομπή «Η ώρα της υπαίθρου» και έβαζε δημοτικά τραγούδια γινόταν ο χοροδιδάσκαλός μας και μας έμαθε χορό... Ποιος άλλος θα τόκανε αυτό, όταν έγινε το πρώτο και μοναδικό πάρτυ στα Άνω-Ραβένια, στην οικία «Βολογιάννη», την δεκετία του 1970, ήταν ο μοναδικός μεγάλος που έγινε ένα με τη νεολαία...

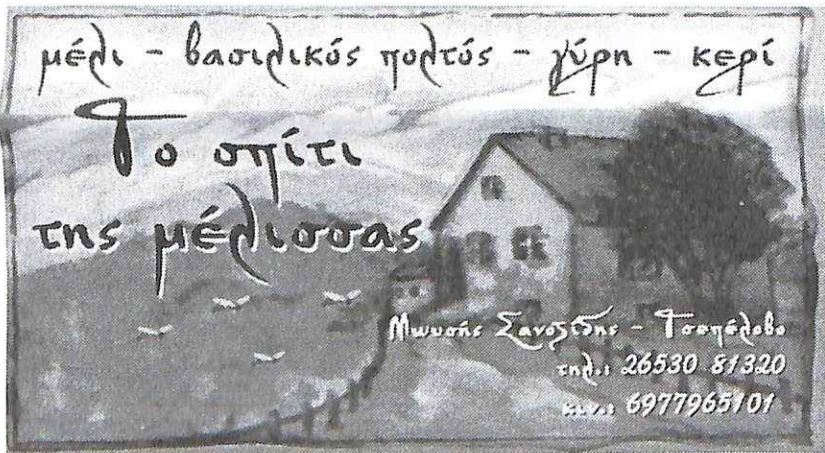
Πρώτος στο χορό και στο τραγούδι. Δεν λογαρίαζε κουρασση, πάντα μας αφιέρωνε χρόνο και μας υπεραγαπούσε. Σκιτογραφούσε και μας διηγόταν ατέλειωτες ιστορίες για τα κυνήγια του, τα ψαρέματα στο Γορμό, για τον πόλεμο, για τους αντάρτες... Είχε φοβερή μνήμη μέχρι τελευταία και γνώριζε παλιές φωτογραφίες και ιστορίες πολλών χωριανών...

Θυμάμαι όταν ερχόταν τα «ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ» στο πανηγύρι του χωριού, σχεδόν πάντα στη γιορτή του, θα παίρναμε «το κλαρίνο», το Γρηγόρη τον Καψάλη, στο σπίτι μας για φαγητό. Μια χρονιά που είχε πει λίγο παραπάνω, έβλεπε τον αείμνηστο Ζιούλη στο νταβάνι... Όπως φαίνεται, όλα γύριζαν γύρω του... Τώρα θα τα λένε... εκεί που βρίσκονται... Ο θείος μου είχε έναν τρόπο μοναδικό να σε κατακτάει με την κουβέντα του. Σε καθήλωνε και σε κερδίζει αμέσως. Ήταν φιλόδοξος, αγαπητός και για κάποια χρόνια είχε εκλεγεί και κοινοτικός σύμβουλος. Ήταν ζωντανός, ξεχωριστός, ακαταμάχητος, μοναδικός.

Πέρασε πριν λίγες μέρες στην αιωνιότητα και εγώ δεν πρόκειται να τον ξεχάσω ποτέ-ποτέ. Τα γαλαζία του μάτια δεν έλασαν πολύ... Τους άφησε όλους πίσω του και έκανε εμάς να κλαίμε για το χαμό του. Αναλαφρο το χέμα που τον σκεπάσει και ξεκουράσει για πάντα. Αιώνια ας είναι η μνήμη του.

Γιάννινα 2 Φεβραρίο 2006

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσι

Η προσφορά των Ηπειρωτών στον ελληνισμό της Αιγύπτου αναδείχθηκε από την χτεσινή τιμητική εκδήλωση για τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Θεόδωρο Β' από τον Πανηπειρωτικό Σύλλογο Καίρου, που συμπληρώνει φέτος 103 χρόνια ζωής. Στην περιοχή που σήμερα ονομάζεται Σούμπρα, ζούσαν πάνω από 6.000 έως 7.000 Έλληνες.

Μισό αιώνα μετά, σε μία περιοχή όπου ζουν ελάχιστα πια Έλληνες, και παραμένει μόνο η αρχιτεκτονική των παλιών ελληνικών αρχοντικών σπιτιών, ο Πανηπειρωτικός Σύλλογος Καίρου, συμπληρώνοντας 103 χρόνια ζωής, υποδέχτηκε και τίμησε τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Θεόδωρο, που κατάγεται και κείνος από το γένος της μητέρας του, από την Ήπειρο.

Ο ιστορικός σύλλογος, γιορτάζοντας με όλες τις τιμές τον πολυούχο του, τον φουστανατοφόρο

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΚΑΪΡΟΥ

Ηπειρώτικη τιμή στον Αλεξανδρείας Θεόδωρο Β'

Άγιο Γεώργιο των Ιωαννίνων, αποφάσισε να ανακηρύξει επίτιμο πρόεδρό του, τον Αλεξανδρινό Προκαθήμενο. Με ελληνικό και δη ηπειρωτικό γλέντι, με παραδοσιακούς χορούς, με ιστορικές αναφορές στον Ζάππα, τον Τσοίτσα, τους Ζωσιμάδες, τον Αβέρωφ και τους Ριζάρηδες, τους σημαντικότερους αρχοντικών σπιτιών, ο Πανηπειρωτικός Σύλλογος Καίρου, συμπληρώνοντας 103 χρόνια ζωής, υποδέχτηκε και τίμησε τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Θεόδωρο, που κατάγεται και κείνος από το γένος της μητέρας του, από την Ήπειρο.

(Πηγή: ΑΠΕ)

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ**Γεννήσεις**

– Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Αγίου Μηνά, στέλνει τις πιο θερμές του ευχές στο συγχωριανό μας **Κολακέ Σπύρο** και τη σύζυγό του **Βεσκούκη Ευρυδίκη** για τη γέννηση του δεύτερου παιδιού τους – ένα χαριτωμένο αγοράκι κι αυτό.

Ευχόμαστε ολόψυχα να τους ζήσει, να το δουν όπως επιθυμούν, προπαντός γερό και πάντοτε ευτυχισμένο.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ**Νέοι επιστήμονες**

– Η **Αθανασία** του Γιάννη **Σαϊτή** και της Έφης Μήλιου-Ζαγκανά πήρε το πτυχίο της Φαρμακοποιού και άνοιξε φαρμακείο στην Αθήνα. Θερμά συγχαρητήρια, καλές δουλειές και μ' ένα καλό τυχερό.

Αρραβώνες

– Η **Βικτώρια** του Σωτήρη **Φερεντίνου** και της Ανδρονίκης Φ. Δελημήτρου αρραβωνιάστηκε τον εκλεκτό της **Σπύρο** του Ανδρέα **Φερεντίνου** και της Νίκης Κουμπί. Καλά Στέφανα.

– Η νευρολόγος γιατρός **Ευφροσύνη** του Παναγιώτη **Δημουλά** αρραβωνιάστηκε έναν συνάδελφό της στην Αθήνα. Καλά στέφανα.

Θάνατοι

– Η καλосυνάτη **Λουκία Τόλη**, το γένος Αντωνίου και Ευδοξίας Μπαλαμπούτη, που είχε γεννηθεί το 1933 στα Άνω Ραβένια από τις 15 Γενάρη 2005 έφυγε από κοντά μας και αναπαύεται για πάντα στη Βίτσα, όπου είχε παντρευτεί και ήταν ο τόπος κατοικίας της. Θερμά Συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς της.

Συγχαρητήρια

– Θερμά συγχαρητήρια στον πανωραβενιώτη γαμπρό **Γιάννη Μπάρκα** (σύζ. Μιράντας Θ. Τσουμάνη) που ορίστηκε από τον Νομάρχη μας κ. Αλέκο Καχυμιάνη και είναι ένας από τος τέσσερις νέους αντινομάρχες και από 16-1-2006 ανέλαβε Πρόεδρος της Νομ/κής Επιτροπής Οικονομικών, Κοινωνικών θεμάτων, Ανάπτυξης και Τροφίμων. Καλή δημιουργική θητεία.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Ευχές

– Από το ζεστό Σίδνεϋ της μακρινής Αυστραλίας, οι εξ Αρίστης καταγόμενοι συγγενείς, εύχονται καλή στρατιωτική θητεία στο γιατρό **Δημήτρη** του Άλκη **Μπίτσα** και της Δέσποινας Γκερλέ που στις 13 Φλεβάρη 2006 παρουσιάζεται στο Υγειονομικό στην Άρτα για να υπηρετήσει την πατρίδα.

Χρήστος Ζαρόπουλος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΙΣΤΗ**Γεννήσεις**

– Στους αγαπημένους μας **Κώστα Γ. Ζαχάρη** και τη σύζυγό του **Μαρία Αδαμάκη**, που απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, μια χαριτωμένη κορούλα, ευχόμαστε να τους ζήσει γερή και χαρούμενη.

Στους παππούδες και τις γιαγιάδες να τη χαίρονται και νυφούλα να την ιδούνε.

Το «Ζ» μας

ΒΙΤΣΑ**Θάνατοι**

– Στις 16 Γενάρη πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό, η **Λουκία Τόλη**.

Στα παιδιά της και λοιπούς συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

Φ.Β.

– Στις 13 Φλεβάρη πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα η **Σπυριδούλα Σ. Βασδέκη**. Στα παιδιά της, τ' αδέρφια της και λοιπούς συγγενείς εκφράζουμε τα βαθύτατα συλλυπητήριά μας.

Φ.Β.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ**Συγχαρητήρια**

– Με υπερηφάνεια ευχόμαστε στην κόρη μας, την αδερφή μας και εγγονή μας **Έφη**, που με το ταλέντο και το πείσμα της πραγματοποιήσε το όνειρό της και είναι πλέον πτυχιούχος της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσ/νίκης.

Πολλά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία για την νέα ζωγράφο.

Οι γονείς:
Αθανάσιος και Πασχαλιά Φαιτά
Τ' αδέρφια:

Παυλίνα και Περικλής Φαιτά
Ο παππούς και η γιαγιά:
Περικλής και Ευφημία Φαιτά

Συγχαρητήρια

– Συγχαίρουμε θερμά τον ανεψιό μας και ξάδερφο **Κων/νο Απ. Ντιναλέξη**, που διορίστηκε υπάλληλος στην Περιφέρεια Ηπείρου και του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

Αλέκος και Μαρία Ντιναλέξη
Κων/νος και Σπύρος Ντιναλέξης

Θάνατοι

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου έμενε η εκπαιδευτικός **Κατίνα Λάσκαρη - Βλαστού**.

Στο σύζυγό της Κώστα, στα παιδιά της και σ' όλους τους συγγενείς θερμά συλλυπητήρια.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ-ΚΑΛΠΑΚΙ**Θάνατοι**

– Στις 17 Φεβρουαρίου πέθανε και κηδεύτηκε στο Καλπάκι ο **Από-**

στολος Μ. Στάρρας σε ηλικία 63 ετών.

Στη μάνα του, τη γυναίκα του, τα παιδιά του, τα αδέρφια του και σ' όλους τους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας» - Β.Τ.

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ-ΣΚΑΜΝΕΛΙ**Θάνατοι**

– Πέθανε στις 3/2/06 και κηδεύτηκε στα Γιάννινα η **Βασιλική (Βάσω) Αρίστιππου Χαντέλη** το γένος Τζιάσου, πλήρης ημερών.

Στο γιο της Βασίλη και τη σύζυγό του, στ' αγγόνια της και σ' όλους τους συγγενείς της, θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΑΠΕΣΟΒΟ**Γεννήσεις**

– Ο **Ηλίας Ράπτης** και η **Ανθούλα Φιλίδη** έχουν από τις 15/2/06 θυγατέρα. Ευχόμαστε στους γονείς, στον παππού και στις γιαγίες να τους ζήσει και νάναι τυχερή.

Απόστολος Ντιναλέξης
Κων/νος Καραϊσκος

ΛΑΪΣΤΑ**Θάνατοι**

– Ο καλοτάτος σύζυγος, πατέρας, παππούς **Θεόδωρος Πιπικός** του Αποστόλου και της Μαρίας που είχε γεννηθεί στις 18 Μαΐου 1917 στο Ηλιοχώρι, χάριξε παιδιά, εγγόνα, δισέγγονα και από τις 31 Γενάρη 2006 αναπαύεται στη Λαίστα. Θερμά Συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ**Γεννήσεις**

– Ο **Αρίστιππος Μπλανάς** και η **Κριστιάνε Ρούτι Μαργκαρίτε Ρόμπους** έγιναν γονείς της τρισαριθωμένης Εύας το καλοκαίρι του 2005 στο Βερολίνο της Γερμανίας. Να τους ζήσει με υγεία.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Βαπτίσεις

– Ο **Γιώργος Στολίγκας** και η **Νατάσα Ευαγγέλου** το Νοέμβρη βάπτισαν την κορούλα τους. Ο νονός της έδωσε το όνομα Αλεξάνδρα (της μαμάς της Νατάσας). Να τους ζήσει η νεοφώτιστη και καλή χριστιανή.

Συγχαρητήρια

– Συγχαίρω τον ξάδερφό μου **Σπύρο Στολίγκα**, γιο του Βασίλη, θεολόγο για την πρόσληψη του ως υπαλλήλου στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδας και του εύχομαι καλή επιτυχία στη νέα του θέση και τον Ευγένιο Μασούρα γιο του Αλέκου, για το διορισμό του

στο ΤΕΕ Καλαμάτας ως καθηγητής Νοσηλευτικής.

Νέοι επιστήμονες

– Η **Ελευθερία Μπίκα** του Γεωργίου και της Αριστούλας Γκολογκάνη έλαβε το πτυχίο του πολιτικού μηχανικού απ' το Πολυτεχνείο Πάτρας. Καλή σταδιοδρομία και καλή επιτυχία στην προσωπική της ζωή.

Χ. Παπαδοπούλου

ΝΕΓΑΔΕΣ**Βαπτίσεις**

– Ο **Μιχάλης Τσέφας** και η **Μαρία Κραθθαρίτη** βάπτισαν το αγοράκι τους και τούδωσαν το όνομα του παππού Ευστάθιος. Να ζήσει.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΠΑΠΙΓΚΟ**Θάνατοι**

– Πέθανε στις 9 Φεβρουαρίου και κηδεύτηκε την επομένη στην Αθήνα, στα 19 της χρόνια η **Δάφνη Στάρρα-Γκαζέτα**, εγγονή του αείμνηστου Πύρρου Στάρρα, κόρη της Έλσας Στάρρα-Γκαζέτα.

Στη μητέρα της, τ' αδέρφια της, τη γιαγιά της και σ' όλους τους συγγενείς της μεγάλης οικογένειας των Σταρρέων, θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

– Στη Μαγδαληνή Πύρρου Στάρρα και στην Έλσα Π. Στάρρα-Γκαζέτα για τον αδόκητο θάνατο της **Δάφνης**, συλλυπούμεθα εγκάρδιως.

Οικογένεια Γεωργίου Ζαχάρη

Υπόσχεση γάμου

– Η **Ευγενία Τσίλη**, τελειόφοιτη της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κόρη του γνωστού Γεωπόνου και επιχειρηματία Χρήστου Πολυχ. Τσίλη από το Πάπιγκο και της Κερκυραίας Μαρίας, έδωσε, προκαιρού αμοιβαία υπόσχεση γάμου με τον Αθηναίο Οικονομολόγο **Βασίλειο Κοτίδη**, που έχει ρίζες εκ πατρός από την Κοζάνη και από τα Χανιά Κρήτης εκ μητρός.

Στο νεαρό ζευγάρι ευχόμεθα, με όλη μας την καρδιά, γρήγορα να ενώσουν τη ζωή τους και με την ευλογία της εκκλησίας, δημιουργώντας ζηλευτή οικογένεια, χαρίζοντας στους γονείς την χαρά και ευτυχία.

Στους γονείς αμοφτέρων των οικογενειών καλά στέφανα των παιδιών των και γρήγορα να γίνουν γιαγιάδες και παππούς.

«Το Ζαγόρι μας»

Γάμοι

– Στις 28 Ιανουαρίου 2006 ο **Σωτήρης Γεωργίου Παπακώστας** από το Πάπιγκο και η **Πολυξένη Γεωργίου Κούργια** από την Ελεού-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

– Ο **Βασίλης** του Ευαγόρα **Τσουμάνη** και της Όλγας Αρβανίτη πήρε το πτυχίο του Ηλεκτρολόγου Μηχανικού και Τεχνολογίας Ηλεκτρονικών Υπολογιστών από την Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών.

Θερμά συγχαρητήρια σ' όλους τους νέους επιστήμονες του Τσεπελόβου, καλή σταδιοδρομία και καλή στρατιωτική θητεία.

Δ.Α.Γ.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ**Συγχαρητήρια**

– Θερμά συγχαρητήρια στην Σκαμνελιώτισσα πλειοψηφούσα δημοτική μας Σύμβουλο μαθηματικό καθηγήτρια **Γεωργία** των αιμνήστων Αλεξάνδρου **Καρθούνη** και Αλεξάνδρας Τσιάρα, σύζυγο του δασολόγου Φώτη Κολιού και μητέρα ενός αγοριού, που από 1 Φλεβάρη του 2006 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2005 ορίστηκε με απόφαση του Δημάρχου μας Γιώργου Σουκουβέλου δεύτερη αντιδήμαρχος του Δήμου Τύμφης με αρμοδιότητα τα πολιτιστικά, τα αθλητικά, τα τουριστικά και την εξουσιοδότηση υπογραφών για θέματα αρμοδιότητάς της. Με υγεία, καλή συνεργασία και με μια κόρη.

Βαπτίσεις

– Ο **Βασίλης Τσουμάνης** του Αριστείδη και της Σοφίας και η **Παναγιώτα** του Ανδρέα και της Βασιλικής **Ντέτσικα** βάπτισαν το γιο τους και τούδωσαν το όνομα του παππού **Αριστείδης**. Να τους ζήσει και στα στεφάνια του να χαρούν.

Θάνατοι

– Ο **Γεώργιος Καρθούνης** του Ευθυμίου και της Αριστούλας, που γεννήθηκε στο Σκαμνέλι το 1915 από τις 28 Γενάρη του 2006 αναπαύεται για πάντα στο Καρτέρι Θεσπρωτίας. Συλλυπητήρια.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ**Νέοι επιστήμονες**

– Στη Λάρισα, η **Στεφανία** των καθηγητών, Γιάννη **Τσουμάνη** και Λαμπρινής Συργκάνη, ακολούθησε τα βήματα των γονιών της, πήρε το πτυχίο φιλολογίας και ξεκίνησε Μεταπτυχιακό στο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο.

– Ο **Θεόδωρος** του αείμνηστου Κώστα **Τσουμάνη** και της Ιουλίας Μιχαλάκη αφού πήρε το πτυχίο Ανθρωπολογίας Κοινωνιολογίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο έκανε MASTER στο Λονδίνο και έμεινε για δουλειά εκεί. Ο αδελφός του, ο Παναγιώτης τελείωσε Λογιστική στα Τ.Ε.Ι. Κοζάνης και τώρα υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία.

– Ο **Βασίλης** του Ευαγόρα **Τσουμάνη** και της Όλγας Αρβανίτη πήρε το πτυχίο του Ηλεκτρολόγου Μηχανικού και Τεχνολογίας Ηλεκτρονικών Υπολογιστών από την Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών.

Θερμά συγχαρητήρια σ' όλους τους νέους επιστήμονες του Τσεπελόβου, καλή σταδιοδρομία και καλή στρατιωτική θητεία.

Συλλυπητήρια

– Θερμά συλλυπητήρια στη Λαμπρινή του Βασιλείου και της Βασιλικής Μακρή, σύζυγο Ηρακλή Παπινγκιώτη, που μέσα σε τρεις μέρες έχασε δύο αδέρφια της. Στις 17 Γενάρη 2006 έχασε τον 82χρονο μοναδικό αδελφό της **Νικόλαο Μακρή** στις Νεγράδες και στις 19 Γενάρη 2006 έγινε η κηδεία της 75χρονης αδελφής της **Βικτωρίας Μυριούνη** στο Καλπάκι. Αιώνια η μνήμη τους.

– Θερμά συλλυπητήρια στην αγροτική γιατρό Τσεπελόβου Ιωάννα Λώλα, που τέλος Γενάρη του 2006 έχασε την πολυαγαπημένη 86χρονη γιαγιά της **Σοφία Τζοβάρα**.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Θάνατοι

– Την Τετάρτη, 8 Φλεβάρη του 2006, πλήθος κόσμου με την παρουσία του Δημάρχου ξεκίνησαμε τον κυρ **Αχιλλέα Τάγκα** 71 ετών στον Άη Θανάση στην τελευταία του κατοικία. Ανάλαφρο το χώμα που τον σκέπασε. Ο Θεός να αναπαύσει την ψυχούλα του και να δίνει κουράγιο στην γυναίκα, παιδιά, εγγόνα, αδέρφια και λοιπούς συγγενείς...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ**Γεννήσεις**

– Ο **Δημήτρης Λαυρεντζός** και η **Σόφη Μανώλα** στις 27-1-06 απέκτησαν το πρώτο τους χαριτωμένο αγοράκι. Ευχόμαστε ολόψυχα να τους ζήσει, να έχει υγεία, χαρά και ευτυχία σ' όλη του τη ζωή.

Οικογένειες

Κων/τίνου Χαρ. Στεργίου
Γεωργίου Αγ. Στεργίου

Βαπτίσεις

– Η καρδιολόγος **Ευγενία Παππά** και ο ορθοπαθολόγος **Κώστας Παπακωστίδης** βάπτισαν το τρίτο παιδάκι τους και της χάρισαν το όνομα της γιαγιάς Βικτωρίας. Να τους ζήσει με υγεία, χαρά, ευτυχία και νυφούλα να τη χαρούν.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Θάνατοι

– Στις 21/1/2006 στην Αθήνα πέθανε η **Μαριέλα Βαρκούκη-Καπιτζόγλου** παιδίατρος, 66 χρόνων. Θυγατέρα των ταξιδευμένων στη «Βλαχιά» Φραγκαδιωτών Θανάση Βαρκούκη και Ρίνκους Καλύβα μετά την επιστροφή τους από τη Ρουμανία στην Αθήνα μαζί με τον επίσης γιατρό –καθηγητή νεφρολο-

γίας– αείμνηστο σύζυγό της Αντώνη– δημιούργησαν λαμπρή οικογένεια. Και οι δυο τους, έφυγαν πρόωρα χωρίς να μπορέσουν όσο θα έπρεπε και θα ήθελαν να καμαρώσουν τα δυο τους παιδιά –λαμπρούς νέους επιστήμονες σήμερα– που και αυτά ακολούθησαν την επισημή των γονιών τους.

Οικογ. Βασιλείου Λεοντίδη

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΡΙΣΤΗ

– Για την ενίσχυση της Κεντρικής Εκκλησία Αρίστης κατατέθηκαν οι παρακάτω δωρεές:

Αντί στεφάνου στην κηδεία και στη μνήμη **Γεωργίου Σκαμνέλου**:
οικογ. Ανδρέα Σκαμνέλου Ε50
οικογ. Δημητρίου Σκαμνέλου Ε50

οικογ. Άρη Σκαμνέλου Ε50
οικ. Βασιλείου Σκαμνέλου Ε100
οικ. Αριάδνης Ζαφείρη Ε50
οικ. Νικολάου και Δημητρίου Γκατζέ Ε50
οικ. Ιωάννου Κλούμπα Ε20
οικ. Μιχάλη Μπασογιάννη Ε20
οικ. Ανθής Χατζηγιάννη Ε20

– Στη μνήμη Ειρήνης Οικονόμου Αμαλία και Κώστας Οικονόμου Ε150

Βασιλική Βανδέρα Ε60
Θέκλα Λούπα Ε20
Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

ΒΡΑΔΕΤΟ

– Στη μνήμη των αδελφών, **Χρυσάνθης, Αντιγόνης και Πανωραίας**, το γένος **Αλεξανδρή Τσολάκη**, τα παιδιά τους προσέφεραν στην εκκλησία Βραδέτου 70Ε, για τις ανάγκες της.

Η εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

– Το Δ.Σ. της **Ενώσεως Αποδήμων Ελαφοτόπου** εκφράζοντας την αμέριστη συμπάραστασή τους στην οικογένεια Κων/νου Βλαστού, για τον **θάνατο της αγαπημένης μας Κατίνας**, καταθέτει το ποσό των 50 Ε για έργα συντήρησης της εκκλησίας της Παναγίας στο χωριό μας, στην μνήμη της εκλιπούσης.

– Η οικογένεια **Πολυθίου Δάλλα** καταθέτει το ποσό των 50Ε στην **μνήμη της αγαπητής μας Κατίνας Βλαστού**, για έργα συντήρησης της εκκλησίας της Παναγίας στον Ελαφότοπο.

– Η οικογένεια **Πιπίτσας Εμμανουήλ**, καταθέτει το ποσό των

50Ε, στην **μνήμη της αγαπημένης μας Κατίνας Βλαστού**, για έργα συντήρησης της εκκλησίας της Παναγίας στον Ελαφότοπο.

Στη μνήμη της **Αικατερίνης Βλαστού**:

– Ο σύζυγός της Κώστας **Βλαστός** 100Ε για τον ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου.
– Ο **Ηλίας Βλαστός** 30Ε για τον ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου.
– Ο **Πάνος Σιούτης, η Σιμέλα, η Λίτσα κι ο Πέτρος** 100 Ε για τον Άγιο Νικόλαο.
Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί.

Κ. ΣΟΥΔΕΝΑ - ΚΑΛΠΑΚΙ

– Η οικογένεια και οι συγγενείς του **Απόστολου Μ. Στάρρα**, στη μνήμη του, πρόσφεραν χρηματικά προσά στην Εκκλησία Αγίας Παρασκευής Καλπακίου.
Η Εκκλησιαστική Επιτροπή εκφράζει τα συλλυπητήριά της και ευχαριστεί για τις προσφορές τους.

ΠΑΠΙΓΚΟ

– Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Ενορίας Αγίου Βλασίου Παπίγκου, αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει τον ενορίτη μας κ. **Μιχάλη Αλ. Τσουμάνη** για την προσφορά του, για τις ανάγκες των εκκλησιών Αγίου Βλασίου Μεγάλου Παπίγκου, Αγίων Ταξιαρχών Μικρού Παπίγκου και των Εξωκκλησιών μας, δύο (2) δοχείων ελαιολάδου των (17) κιλών έκαστον.

Για την Εκκλησιαστική Επιτροπή Ο Προεδρος
Παπαδημητρίου Ευάγγελος Ιερέας

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

– Η **Καίτη Δριγκοπούλου-Σωτηροπούλου** στην μνήμη της αγαπημένης της θείας Βάσως Χαντέλη προσέφερε το ποσό των 50 ευρώ για τις ανάγκες του Αγίου Νικολάου Τσεπελόβου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 80

Κίτσου-Γιαννακού

ΕΥΡΩ 58

Βούλτσου Μαρία

ΕΥΡΩ 50

Σάρρος Γεώργιος
Στουκίδη-Ασπιώτη Ειρήνη
Φανίκας Στέφανος
Σούκερα Αγλαΐα
Σιόλας Δημήτριος
Πριμηκύρη Δανάη
Μακρής Μενέλαος
Στουκίδης Δημήτριος
Κληροδότση «Μιχαήλ Αναγνω-
στοπούλου»
Σιούτης Παναγιώτης

ΕΥΡΩ 45

Σκλάβη Ευνομία
Γκρουΐδου Ευτυχία

ΕΥΡΩ 40

Σκλαβενίτου Αντιγόνη
Λεοντίδης Βασίλης
Νικολαΐδης Φίλιππος

ΕΥΡΩ 30

Κασσίμης Ευάγγελος
Γεωργακάκης Αλέξανδρος
Κοντοκάλη-Δήμου Μαρία
Κόκορος Γρηγόριος
Λούπα-Σιάκκα Γαλάτεια
Γιαννοπούλου Αλίκη
Τόσκα Θεόκριτος
Αγγελόπουλος Νίκος

ΕΥΡΩ 35

Λασιθιωτάκης Σωκράτης

ΕΥΡΩ 25

Τζιάσιος Αντώνιος
Σκόρδα Ευδοκία
Ευαγγέλου Γρηγόριος
Γέτης Θεόφιλος
Μπούκα Βασιλική
Φώτου Σωκράτης
Λιόγκα-Σακκά Βούλα
Βέλλου Θάλεια
Βέλλος Απόστολος
Γέπη Αθηνά
Θεοδοσίου Γιώργος
Λιόγκα Πανωραία
Καπρίτσιου Αντιγόνη
Βούρβου-Βαγγελή Φωτεινή
Πισίρη Μαρία

ΕΥΡΩ 20

Πούρλης Φρίξος
Βογαζιανός Ευάγγελος
Θεμελή Γαλάτεια

Μανούση Ευρυδίκη
Νίκας Ευάγγελος
Λάβαρης Σπυρίδων
Μητσιάδη Ελένη
Μητσιάδης Ιωάννης
Κολόμβου Άννα
Βαζάκα Ιάνθη
Πάσχος Νικόλαος
Παπαθανασίου Χριστόδουλος
Παπανίκας Παύλος
Μαχαίρας Νικόλαος
Ρούκα-Κουρτζή Ελένη
Κοντοδήμος Χαρίλαος
Κοντοδήμου-Τζαμπούρα Νίκη
Γιαννακού Βιργινία
Σαρηγιάννη Ερμιόνη
Οικονομίδης Ιωάννης
Ράδη-Βλαχογιάννη Αριάδνη
Φωτίου-Ζαχάρη Μαρία
Περιστέρης Ιωάννης
Βακάλης Λάμπρος
Παπαδόπουλος Νικόλαος
Σκαρβέλης Αλέκος
Τσουμάνης Αναστάσιος
Κοντοκάλης Βασίλειος
Παπαδημητρίου Βασιλική
Σουρανάκης Κων/νος
Σουρανάκη-Λιόγκα Ερριέτα
Γκίζας Βασίλειος
Ταπεινοπούλου Λίνα
Γκίτσας Κων/νος
Οικονόμου-Γεωργοπούλου Ευτυχία
Γελέκη Βικτωρία
Παπαθανασίου Λευτέρης
Παπαβασιλείου Χρυσόστομος
Βούρβος Παναγιώτης
Οικονόμου-Δώδου Ταρσίτσα
Βαλαδήμας Δημήτριος
Βαλαδήμας Πέτρος
Παπαγιαννοπούλου Μαριγώ
Καρβούνης Θεόδωρος
Θεμελή-Ιωάννου Ολυμπία
Ξάνθος Μιχαήλ
Τσιπιλή Γεωργία
Πριμηκήρης Βασίλης
Βασδέκης Δημήτριος
Βαστέλη Θέλμα
Σάρρος Άλκης
Σαφαρίκα Κατερίνα
Καρράς Γεώργιος του Αναστασίου
Αρβανίτη-Βαγγελή Σωτηρία

ΕΥΡΩ 15

Κοντοκάλης Δημήτριος
Παναγιώτου-Τσέφα Φωτεινή
Τσέφας Γεώργιος
Ρογκότης Ευστάθιος
Λαζαρίδου-Σιούρα Θεοδοσία
Τζιόμπος Κων/νος
Ανδρώνης Ιπποκράτης
Παγιάτη Βιλελμίνη
Ανδρώνη-Τσολακίδη Ισαβέλλα

Χριστοδούλου Κώστας
Μέρτζιου Βεατρίκη
Μπούνα Αικατερίνη
Καπελίδης Μανώλης
Καπελίδης Γιώργος
Λιότου Μαρίκα
Τσαπάρη Λίτσα
Κοκορδάτος Παύλος
Δάσκα Νικόλαος
Γκερλέ-Μπίτσα Δέσποινα
Καρμίρη-Ιωαννίδου Όλγα
Χατζηγιάννη Αγγελική
Τζόκας Αλέκος
Τζόκας Ιωάννης
Κύρκος Νικόλαος
Σωτήρη-Λιακοπούλου Ειρήνη
Παπαδημητρίου Κων/να
Σιούτης Αθανάσιος
Γατσέλου Παναγιώτα
Βλάχος Γιώργος
Καψάλης Σωτήρης
Ιερέας Γκόγκος Δημοσθένης
Σαουνάτσου Μαργαρίτα
Μπάθας Ευάγγελος
Σαούλιας Ηλίας
Γκίτσας Αγγελία
Ζήση Ελένη
Ζήσης Γιώργος
Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα
Δαλκαβούκη Φιλομήλα
Δούκα Φιλομήλα
Ζώη Αριστούλα
Ζώη Χρυσάνθη
Λέκκος Ματθαίος
Καλογήρου Αικατερίνη
Καλογήρου Ηλίας
Τζιμοπούλου Ανθούλα
Ράπη Μαρία
Στεργίου Νικόλαος
Στεργίου Ιωάννης
Στεργίου Βασίλειος
Ζηκοπούλου-Σιαμπήρη Αφροδίτη
Χατζαροπούλου-Βασδέκη Μιράντα
Βαταβάλη Ηλέκτρα
Βαταβάλης Φίλιππος
Μαντέλου-Βουλτζάτη Αγλαΐα
Μπάγκα Μερόπη
Κοντοδήμου Βασιλική
Κοντοδήμου Καίτη
Αναγνωστοπούλου Ιωάννα
Γατσόμαλλου Βασιλική
Κεφάλος Βασίλειος
Παπαδημητρίου Χριστόδουλος
Τζούκα-Τσουμάνη Τζένη
Αρβανίτη-Τσουμάνη Όλγα

ΕΥΡΩ 10

Ζαχάρης Βασίλης
Παπαζήκος Παύλος
Νάκος Χρήστος
Βαταβάλης Ανδρέας
Σκράπη Παρασκευή
Βακολίδης Γιώργος

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:

ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Πρόεδρος

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ

Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ταμίας

ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ

Μέλος

ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Μέλος

Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ- ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και Μυροπόλειο
ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266

Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ
ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΛΗΣ - Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέση)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Ο Κων/νος Βλαστός προ-
σέφερε στο περιοδικό μας το
ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη
της συζύγου του Αικατερίνης
Βλαστού Ελαφοτοπίτισσας.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί
θερμά.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ

Η Ι.Λ.Ε.Ζ. ανακοινώνει ότι από τον καινούριο χρόνο η ετήσια
συνδρομή για το περιοδικό για μεν το εσωτερικό αυξάνεται από
10€ σε 15€. Για την Ευρώπη από 30€ σε 40€ και για την Αμερι-
κή, Καναδά και Αυστραλία από 30 \$ σε 50 \$.

Οι αυξήσεις κρίθηκαν αναγκαίες λόγω αυξήσεων των γενι-
κών εξόδων εκδόσεως του Περιοδικού μας.

Η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ζαγορίου